

**REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA
CURRICULUMULUI LA CLASA a X-a
ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023**

Disciplina **ISTORIE**

2022

CUPRINS

1. SCRISOARE METODOLOGICĂ PRIVIND APLICAREA CURRICULUMULUI ȘCOLAR DE CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023 p.2
2. SECȚIUNEA I. PREMISE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023. p.13
3. SECȚIUNEA A II-A. RECOMANDĂRI PRIVIND PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ PENTRU ANUL ȘCOLAR 2022-2023. p.23
4. SECȚIUNEA A III-A. RECOMANDĂRI PRIVIND FORMAREA/ DEZVOLTAREA ȘI EVALUAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE AFLATE ÎN PROGRAMĂ ȘCOLARĂ ÎN VIGOARE p.33
5. SECȚIUNEA A IV-A. RESURSE EDUCATIONALE DESCHISE (RED) p.58
6. SECȚIUNEA A V-A. REFERINȚE WEB/BIBLIOGRAFIE P.65
7. SECȚIUNEA A VI-A. AUTORII p. 68

SCRISOARE METODOLOGICĂ PRIVIND APLICAREA CURRICULUMULUI ȘCOLAR DE CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023

1. ASPECTE INTRODUCATIVE

• Context

La finalul anului școlar 2020-2021 a absolvit clasa a VIII-a generația de elevi care a beneficiat de un nou curriculum național pentru învățământul primar (elaborat în anul 2013) și pentru învățământul gimnazial (elaborat în 2017)¹. Demersurile de elaborare a noului curriculum nu au continuat la nivelul învățământului liceal, pentru acest nivel de învățământ rămânând în uz programele școlare din anul 2009. Pentru a veni în sprijinul profesorilor de liceu, în vara anului 2021 au fost elaborate *Reperele metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*², având rolul de a contracara posibile discontinuități între achizițiile învățării la finalul ciclului gimnazial și cele proiectate pentru clasa a IX-a. Ca o continuare a acestui demers, documentul de față vizează aplicarea programelor școlare la clasa a X-a.

• Scop

Prezentul document este elaborat sub forma unei scrisori metodologice și are ca scop sprijinirea profesorilor care predau la nivelul învățământului liceal, pentru aplicarea programelor școlare de clasa a X-a în anul școlar 2022-2023.

• Structură

Scrisoarea metodologică este organizată pe următoarele componente:

- Rolul disciplinelor de studiu în dezvoltarea competențelor-cheie europene – pentru a evidenția faptul că fiecare disciplină de studiu își aduce contribuția la dezvoltarea acestora, în grade, modalități și formate diferite;
- Evaluarea inițială a competențelor elevilor la debutul clasei a X-a – care oferă o diagnoză asupra măsurii în care elevii și-au dezvoltat competențele vizate de curriculumul școlar de clasa a IX-a, cu scopul de a identifica modalități optime de dezvoltare a competențelor din curriculumul școlar de clasa a X-a;
- Planificarea calendaristică ca instrument unitar de lucru – pentru a promova, la nivelul profesorilor de liceu, utilizarea unui format unitar de planificare;
- Activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice – pentru a oferi profesorilor o serie de recomandări și exemple de activități;
- Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale – pentru a evidenția avantajele pe care digitalul le aduce în planul predării-învățării-evaluării;
- Aplicarea contextualizată a programelor școlare – pentru a oferi o serie de recomandări privind adaptarea demersului didactic la aspecte și condiții specifice.

¹ <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinviogare.aspx>

² https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

2. ROLUL DISCIPLINELOR DE STUDIU ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR-CHEIE EUROPENE

Ca stat membru UE, România își armonizează sistemul de educație în cadrul comunitar prin adoptarea recomandărilor promovate la nivel european. Astfel, documentul de politici *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național* (aprobat prin OME nr. 3239/2021)³ definește un **profil de formare al absolventului de liceu**, care este elaborat pe baza prevederilor din *Recomandarea Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2018/C 189/01)⁴.

Competențele cheie reprezintă seturi structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dobândite prin învățare, care sunt relevante pentru o viață împlinită, de succes în societatea cunoașterii. Competențele cheie reprezintă instrumentele culturale de care au nevoie tinerii în societatea cunoașterii. Acestea sunt următoarele:

- competență de literație;
- competență de multilingvism;
- competență matematică și competență în științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență personală, socială și de a învăța să înveți;
- competență civică;
- competență antreprenorială;
- competență de sensibilizare și exprimare culturală.

În cadrul profilului de formare, aceste competențe cheie au fost specificate prin **descriptori** care detaliază achizițiile urmărite, în progresie de la un nivel de școlaritate la altul.

Competențele cheie se dezvoltă și se aplică într-o varietate de contexte și într-o varietate de combinații. Acestea se interconectează și se întrepătrund, prin aceea că elemente componente ale unei competențe cheie sprijină învățarea elementelor altor competențe. De asemenea, competențele cheie dobândite în școală în cadrul diverselor discipline de studiu sau dobândite în afara școlii constituie achiziții pe baza cărora se formează competențele disciplinare. Astfel, învățarea disciplinelor de studiu depășește granițele academice tradiționale și deschide un orizont mai larg de cunoaștere, cu transferuri reale între spațiul clasei și viața de fiecare zi.

Exemplu:

Competența de literație sprijină învățarea la orice disciplină școlară, oferind instrumentele pentru a înțelege noile concepte și pentru a exprima idei în orice domeniu. Totodată, utilizarea competenței de literație ca instrument de studiu în cadrul abordării didactice la diverse discipline – altele decât cele filologice – oferă șansa dezvoltării și diversificării achiziției existente prin aplicarea în contexte noi, semnificative.

În mod concret, **profesorul de liceu** poate pune în practică această perspectivă, familiarizându-se cu descriptorii din profilul absolventului de liceu și adresându-și **întrebări** precum:

- Cum pot folosi competența de literație în cadrul orelor mele?
- Ce contexte de învățare sunt adecvate pentru a dezvolta competența specifică X din programa școlară a disciplinei pe care o predau, cu ajutorul abilităților digitale ale elevilor?
- Ce relevanță are competența antreprenorială pentru realizarea de către elevi a unui proiect în cadrul unității de învățare Y de la disciplina pe care o predau?

³ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEef9/view

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

- Cum poate contribui disciplina pe care o predau la diversificarea competenței matematice și a competenței în științe, tehnologie și inginerie?
- Ce modalități de management al clasei și de feedback pot proiecta, pentru a aprofunda competența personală, socială și de a învăța să înveți?
- Le pot propune elevilor documentare din surse în alte limbi decât cea maternă? Cu ce beneficii pentru învățare? etc.

Întrebările pot varia în funcție de nevoile de proiectare și de organizare a activității didactice și au în vedere un demers de **contextualizare a curriculumului** prin adaptare la nivelurile și interesele elevilor din clasa respectivă.

3. EVALUAREA INIȚIALĂ A COMPETENȚELOR ELEVILOR LA DEBUTUL CLASEI A X-A

La debutul anului școlar, fiecare profesor trebuie să realizeze evaluarea inițială a elevilor, cu **roluri** multiple:

- Asigură o **diagnoză** cu privire la nivelul de pregătire a elevilor la debutul clasei a X-a, prin identificarea acelor competențe din programa școlară anterioară care nu au fost suficient dezvoltate (Ce competențe ale elevilor din programa de clasa a IX-a au fost insuficient dezvoltate?).
- Constituie bază pentru planificarea de către profesor a eventualelor demersuri de **remediere** a competențelor insuficient dezvoltate – aspect detaliat în capitolul 7 al documentului (Care sunt domeniile care necesită recapitulare, recuperare, pentru a putea asigura învățarea în clasa a X-a?).
- Are rol **reglator**, oferind repere pentru o proiectare curriculară autentică și realistă în clasa a X-a, pe baza unor decizii documentate (Cum voi valorifica rezultatele evaluării inițiale în planificarea calendaristică sau proiectarea unităților de învățare?).
- **Motivează** elevul pentru implicarea în învățarea viitoare pe parcursul clasei a X-a (Ce știu și ce nu știu? Ce pot face și ce nu pot face în raport cu ceea ce am învățat în clasa a IX-a? În ce mod voi recupera ceea ce nu știu?).

Astfel planificată, evaluarea inițială devine parte integrată a procesului didactic și poate fi valorificată ca **experiență de învățare**. În această perspectivă, evaluarea inițială ar trebui să fie motivantă și nestresantă, să fie prilej de verificare/actualizare/revizuire a nivelului de pregătire.

Pentru evaluarea inițială, pot fi utilizate diverse **instrumente și metode de evaluare** care să permită o **apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe specifice**.

Exemple:

- testul;
- proba de evaluare practică;
- proiectul;
- evaluarea dialogată;
- grile de reflecție;
- autoevaluarea prin completarea de quiz-uri sau fișe de evaluare, inclusiv pe platforme online;
- chestionar care urmărește identificarea calităților și resurselor personale / domeniilor de interes / nevoilor elevilor de sprijin individual;
- hărți conceptuale specifice domeniului de studiu etc.

Pentru dezvoltarea unor instrumente de evaluare inițială profesorii care predau la clasa a X-a se pot inspira din exemplele oferite de *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar*

2021-2022⁵ și *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020*⁶, precum și din alte surse⁷.

4. PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ: INSTRUMENT UNITAR DE LUCRU PENTRU PROFESORI

Instrumentele de proiectare didactică – planificarea calendaristică, proiectul unității de învățare – reprezintă **documente proiective** care realizează asocierea dintre elementele programei școlare și cadrul de implementare practică a acesteia, în condițiile resurselor de timp ale unui an școlar. Acestea nu trebuie să reprezinte o activitate formală, de elaborare a unor documente cu utilitate scăzută în practica școlară, ci trebuie gândite ca instrumente care să ducă la creșterea relevanței și eficienței activității de predare-învățare-evaluare.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele **etape**:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

- **Lectura integrală și personalizată a programei școlare**

Activitatea de proiectare didactică necesită ca profesorul să aibă o bună cunoaștere a programei școlare, prin:

- **lectura integrală** a programei școlare – care presupune ca profesorul să citească toate componentele programei școlare și să înțeleagă structura și logica internă a acesteia, rolul fiecărei componente, fără a se limita numai la lista de conținuturi sau numai la lectura programei pentru clasa a X-a (în cazul de față);
- **lectura personalizată** a programei școlare – care necesită contextualizarea aplicării programei școlare la specificul elevilor și al contextului școlar, prin: alegerea activităților de învățare, stabilirea succesiunii unităților de învățare, definirea alocărilor orare asociate temelor.

- **Planificarea calendaristică**

Din punct de vedere tehnic, pentru planificarea calendaristică corespunzătoare clasei a X-a sunt necesare următoarele **etape**:

- stabilirea asocierilor și a corespondențelor dintre competențele specifice și conținuturile programei școlare (Prin ce conținuturi se pot realiza competențe specifice?);
- stabilirea unităților de învățare, respectând prevederile din programa școlară și logica disciplinară (Care sunt unitățile majore ce vor fi vizate prin învățarea elevilor?);
- stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare (Care este succesiunea logică a unităților de învățare, în structura anului școlar?);
- structurarea parcursului (Planificarea calendaristică acoperă integral programa școlară? Se asigură raportarea corectă la structura modulară a anului școlar 2022-2023? Timpul alocat fiecărei unități de învățare este suficient? Parcursul planificat este eficient și adecvat elevilor cărora se adresează? etc.).

⁵ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁶ <https://www.ise.ro/repere-metodologice>

⁷ <https://www.ise.ro/resurse/resurse-elevi-profesori>; <https://digital.educred.ro/>

Pentru realizarea planificării calendaristice recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁸, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Unități de învățare – sunt identificate de profesor în programa școlară;
- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare;
- Conținuturi – se menționează titluri/teme selectate din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare;
- Număr de ore alocate – numărul de ore este stabilit de către profesor;
- Perioada calendaristică – se precizează săptămâna sau săptămânile în care vor fi abordate temele;
- Observații – se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice.

- **Proiectul unității de învățare**

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

Pentru realizarea proiectului unității de învățare recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁹, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitatea de învățare;
- Conținuturi – sunt identificate și selectate/detaliate din programa școlară, pentru a oferi cadrul de structurare a competențelor specifice vizate;
- Activitățile de învățare – sunt stabilite de profesor, în funcție de variate aspecte, detaliate în capitolul 5 al acestui document;
- Resurse – sunt identificate în mod concret resursele de învățare necesare și cele disponibile, resurse de timp, de loc, forme de organizare a elevilor;
- Evaluare – se menționează modalitățile de evaluare (continuă, sumativă) ce vor fi utilizate în cadrul unității de învățare.

5. ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE UTILE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE: EXEMPLIFICĂRI

O activitate de învățare reprezintă **cadrul de formare, exersare, dezvoltare a unei competențe specifice**, mai exact o modalitate de organizare a activității didactice în acest scop. În același timp, activitatea de învățare este cadrul care prezintă modalități concrete de implicare a elevului într-un ansamblu de sarcini de lucru, cu relevanță directă pentru dezvoltarea unei competențe specifice.

⁸ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁹ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

În modelul de proiectare utilizat pentru elaborarea programelor școlare de învățământ primar și gimnazial, **activitățile de învățare însoțesc competențele specifice**, având statut de exemple posibile. Pentru fiecare competență specifică, programele școlare oferă cel puțin trei exemple de activități de învățare, prezentate mai degrabă în termeni generici.

Dacă profesorul alege un exemplu din programă, va realiza adecvarea activității de învățare la conținutul pentru care va fi utilizată. În acest demers de adecvare, proiectarea unei activități de învățare pornește de la **întrebări** precum:

- Pentru ce competențe cheie aleg activitatea de învățare? Cum corelez competențele cheie cu competențele specifice din programa școlară?
- Cum proiectez sarcinile de învățare în vederea dezvoltării competențelor vizate?
- Ce modalități de organizare a învățării voi alege, în relație cu conținuturile vizate și cu resursele de care dispun?
- Cum voi asigura implicarea activă a elevilor în sarcinile propuse?
- Cum voi asigura adaptarea la nevoile de cunoaștere și la interesele elevilor mei?
- Cum voi valorifica experiențele personale ale elevilor, cu relevanță pentru competențele vizate?
- Cum voi putea integra noile tehnologii în activitatea propusă?

Proiectul CRED –care vizează elaborarea de ghiduri metodologice pentru aplicarea la clasă a programelor școlare pentru învățământul primar și gimnazial, a propus un descriptor al activității de învățare, care cuprinde următoarele elemente: competența specifică pentru care este folosită activitatea de învățare, condițiile și contextul necesare desfășurării activității, resursele utilizate și, cel mai important, descrierea specifică a activității de învățare (succesiunea sarcinilor de lucru, modul de organizare a activității, resursele utilizate etc.).

Aspectele anterior menționate oferă elemente concrete pentru proiectarea acestor cadre de învățare, detaliind componenta „Activități de învățare” din cadrul unui proiect al unității de învățare, intrat deja în practica didactică la nivelul liceului. Astfel, chiar dacă actualele programe școlare pentru clasa a X-a nu includ activități de învățare asociate competențelor (așa cum sunt prevăzute în programele școlare pentru învățământul primar și gimnazial), profesorii de liceu au experiența integrării lor în demersul didactic, prin intermediul documentelor de proiectare a unităților de învățare pe care le utilizează.

În vederea identificării și proiectării activităților de învățare, recomandăm:

- valorificarea sugestiilor metodologice din programele școlare de clasa a X-a;
- valorificarea activităților propuse în manualele școlare¹⁰ de clasa a X-a;
- utilizarea exemplelor oferite de alte lucrări de referință care abordează modul în care pot fi proiectate activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice, precum: *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*¹¹ (care au sprijinit continuitatea cu procesul educațional desfășurat în gimnaziu) și *Reperete metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar din anul 2019-2020*¹² (care cuprind exemple elaborate pentru toate clasele și toate disciplinele de studiu și își mențin valabilitatea și în anul școlar 2022-2023).

Exemplu:

Metoda Philips 6-6 reprezintă o bună ilustrare pentru generarea unei activități de învățare care antrenează competențe axate pe comunicarea orală în contexte de grup. După alegerea unei teme (de exemplu, tema „Rolul societății civile”, referitoare la elaborarea unui act legislativ, disciplina Istorie,

¹⁰ <https://www.manuale.edu.ro>

¹¹ https://www.edu.ro/reperete_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

¹² <https://www.ise.ro/reperete-metodologice>

clasa a X-a), elevii dezbate tema în grupuri de câte 6, fiecare grup având moderatorul și purtătorul său de cuvânt. După ce problema se dezbate timp de 6 minute, purtătorii de cuvânt prezintă soluțiile celorlalte grupuri, iar moderatorii sintetizează și aleg soluția optimă. În acest exemplu, modul de organizare a activității, sarcinile primite de elevi și timpul de lucru decurg din specificul metodei. Profesorului îi revine rolul de a crea condițiile potrivite pentru derularea activității (atmosfera de discuție, materiale suplimentare pe care le pot utiliza elevii) și de a stabili strategiile de evaluare a modului de rezolvare a sarcinilor de lucru. Evaluarea unei astfel de activități se va face cu ajutorul unei grile de evaluare specifice.

6. UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR ȘI A RESURSELOR DIGITALE

În acord cu Cadrul european DigCompEdu, a fost aprobat recent **cadrul de competențe digitale ale profesionistului în educație** (OME nr. 4159/2022)¹³, care descrie 22 de competențe digitale organizate în următoarele 6 domenii:

- utilizarea tehnologiilor digitale în comunicarea și interacțiunile profesionale ale cadrelor didactice cu colegi, elevi, alți actori educaționali;
- utilizarea, crearea și partajarea responsabilă a resurselor digitale;
- utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în diferitele etape ale procesului de predare-învățare.
- utilizarea strategiilor digitale pentru îmbunătățirea strategiilor de evaluare;
- valorificarea tehnologiilor digitale pentru implicarea activă a elevilor în învățare;
- facilitarea dobândirii competențelor digitale de către elevi.

Astfel, profesorul are nevoie de competențe pentru a utiliza tehnologiile și resursele digitale atât ca mijloace de comunicare didactică, cât mai ales ca modalități de structurare a proceselor de predare, învățare și evaluare în forme și modalități inovative și flexibile, cu resurse variate, cu implicarea activă, creativă și reflexivă a elevilor în propria învățare – urmărind dezvoltarea competențelor specifice din programele școlare (inclusiv cele corespunzătoare clasei a X-a).

Integrarea optimă, critică și creativă a tehnologiilor și resurselor digitale în procesul educațional permite o mai bună **centrare pe elev și** facilitează **strategii didactice inovative** (ex. clasa inversată/ *flipped classroom*, învățarea bazată pe proiect), care:

- implică elevul în activități de învățare diversificate;
- facilitează accesul la o varietate de resurse informaționale;
- permit abordarea unor sarcini de învățare care se bazează pe comunicarea între elevi și lucrul pe grupe;
- cresc implicarea și autonomia elevului în propria învățare;
- asigură premise pentru transferul achizițiilor de învățare în noi contexte.

Aplicațiile digitale de învățare contribuie simultan la dezvoltarea tuturor componentelor unei competențe, cu o pondere mai mare asupra acelor care sunt direct vizate de funcționalitățile respectivei aplicații digitale.

¹³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/257484>

Exemple:

- Pentru familiarizarea elevilor cu elementele de conținut și terminologia specifică unei anumite unități de învățare, se pot organiza: activități de documentare individuale sau de grup, utilizând enciclopedii online; teste de cunoștințe aplicate prin instrumente sociale de tip *clickers* (ex. kahoot); jocuri tematice video care oferă elevilor o experiență autentică de interacțiune într-un anumit mediu (ex. o epocă istorică, evidențind obiceiuri, vestimentație, arhitectură specifică etc.).
- Pentru scrierea literară, individuală sau prin colaborare, se pot folosi fișe de lucru, aplicații de pagini wiki.
- Pentru analiză literară, dezvoltarea gândirii critice, crearea și gestionarea unor inventare adnotate de resurse digitale, pot fi folosite site-uri de social bookmarking (ex. diigo.com/) sau bloguri (edublogs.org).
- Pentru reprezentare spațială pot fi utilizate simulatoare grafice.
- Pentru coordonare, motricitate fină și viteză de reacție se pot utiliza simulatoare video.
- Pentru cultivarea unei atitudini responsabile în diferite situații de viață, se pot utiliza lumi virtuale în care vor fi create avatare pentru diferite roluri socio-profesionale (ex. cluburi tematice, firme de exercițiu).

Profesorii au la dispoziție o multitudine de **resurse digitale deschise** utile pentru predare-învățare-evaluare, care s-au dezvoltat cu prioritate în perioada școlii la distanță. În acest context, este foarte important ca profesorii să aibă abilități specifice pentru:

- a identifica, a evalua și a selecta resursele digitale potrivite în acord cu competențele vizate nivelul elevilor;
- a crea și a modifica resursele digitale – proprii sau preluate de la alți profesori – prin adaptarea la scopul propus al învățării, la grupul de elevi și la contextul de predare;
- a respecta regulile privind drepturile de autor atunci când folosesc, modifică și partajează resurse și să protejeze conținutul și datele sensibile.

Exemple:

Pentru identificarea, selectarea și adaptarea resurselor digitale de învățare, precum și pentru partajarea resurselor elaborate de profesori, recomandăm.

- <https://digital.educared.ro/>
- <https://digitaledu.ro/>
- <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale/>

Nu în ultimul rând, utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale contribuie la:

- facilitarea unor abordări inovative de evaluare;
- monitorizarea constantă a progresului elevilor;
- oferirea de feedback rapid către elevi cu privire la rezultatele evaluării;
- autoevaluarea propriilor strategii de predare și adaptarea acestora la nevoile elevilor.

Exemplu:

Prin utilizarea **portofoliilor digitale de învățare** (personale/de grup), se oferă ocazii pentru auto-reflecție și dezvoltarea metacogniției, iar pentru profesori și părinți se oferă informații utile despre progresul în învățare al elevilor și nevoile specifice de sprijin în învățare.

Dintre ghiduri disponibile online pentru utilizarea portofoliilor online pentru învățare, recomandăm următoarele resurse:

- <https://www.elearning.ro/utilizarea-portofoliului-digital-de-catre-elevi> (în limba română);
- <https://sites.google.com/site/k12eportfolioapps/> (în limba engleză);

- [ePortfolios organisation](#) (în limba engleză);
- <https://hbarrett.wordpress.com/how-to/> (în limba engleză).

7. APLICAREA CONTEXTUALIZATĂ A PROGRAMELOR ȘCOLARE

Unul dintre principiile de proiectare curriculară care au fundamentat programele școlare este cel al flexibilității și al parcursului individual. Documentul *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național*¹⁴ menționează că acest principiu asigură premisele pentru **aplicarea contextualizată a programelor școlare**, pentru **proiectarea unor parcursuri de învățare personalizate**. Un element cheie în acest demers este reprezentat de activitățile de învățare recomandate de programele școlare, care pot răspunde nevoilor diferite de parcurs educațional ale elevilor: elevi cu ritm înalt de învățare, elevi care au nevoie de învățare remedială, elevi cu risc de abandon școlar etc.

- **Activitățile remediale – demers individualizat**

Activitățile remediale se pot desfășura prin diferențiere în clasă sau prin activitate pe grupe mici, sub forma activităților suplimentare. De asemenea, profesorii pot crea programe educaționale individualizate, cu sprijin intensiv de remediere pentru a ajuta elevii să-și consolideze cunoștințele de bază la diferite discipline de studiu, să stăpânească metodele de învățare, să-și consolideze încrederea și să sporească eficacitatea.

Activitățile remediale pot fi organizate în situațiile în care profesorul a identificat nivelul precar al achizițiilor elevului:

- în urma rezultatelor obținute la evaluarea inițială de la începutul anului școlar (care permite, în cazul de față, evaluarea gradului de dobândire a competențelor specifice stabilite prin curriculumul clasei a IX-a);
- în urma evaluărilor sumative de la finalul unităților de învățare;
- atunci când profesorul observă că progresul în învățare, ca urmare a evaluărilor formative, este prea lent;
- atunci când elevul conștientizează că are nevoie de sprijin și îl solicită.

Câteva sugestii de organizare a activităților remediale:

- activitățile remediale nu presupun reluarea predării unor teme. Sarcinile de lucru vor fi elaborate diferențiat, în funcție de nevoile fiecărui elev;
- profesorul poate proiecta mai multe activități de remediere pentru structurarea unei competențe;
- activitățile remediale necesită a fi centrate pe aspectele la care elevii nu au obținut rezultatele scontate, pe greșelile tipice pe care profesorii le identifică în răspunsurile elevilor, în urma aplicării unei sarcini de evaluare.

- **Succesul școlar – noi abordări**

În contextul unei nevoi recunoscute pentru măsuri adresate explicit diferitelor categorii de elevi în risc, la nivel european a fost elaborat textul unei propuneri de **Recomandare privind căile succesului școlar**¹⁵.

¹⁴ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

¹⁵ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/school-education/pathways-to-school-success>

- Documentul care însoțește textul propunerii de recomandare – gândit ca un set de instrumente oferite școlilor – prezintă pe larg conceptul de succes școlar, înțeles nu doar în termenii „...de achiziții și rezultate academice, dar acoperind elemente precum dezvoltarea personală, socială și emoțională, sănătatea mentală și starea de bine a elevilor. Aceste aspecte sunt considerate nu doar precondiții ale succesului educațional al indivizilor, dar pot fi considerate obiective educaționale, sociale și politice în sine”.
- Documentul readuce în discuție conceptul de *lifelong learning*, explicit legat de succesul în educație, un demers care „îi însoțește pe cei care învață să devină cetățeni maturi și activi, capabili să facă față provocărilor vieții și ale viitorului într-un mod responsabil și autonom”.
- Printre mesajele adresate este și cel referitor la nevoia unei **abordări la nivelul întregii școli** (engl. *whole school approach*) pentru a asigura **succesul școlar al tuturor elevilor**. Un asemenea demers asigură participarea tuturor actorilor interesați la susținerea parcursului educațional al elevilor, prin contribuții semnificative la experiențele de învățare. Aspecte precum *indicatori ai climatului clasei* sau *învățarea în familie* sunt explicate și exemplificate, în documentul menționat și constituie instrumente și exemple de bune practici care pot fi preluate în activitatea școlilor din România.

- **Abilitățile socio-emoționale – scop explicit al demersului didactic**

Pentru a promova și întreține o motivație pozitivă a elevilor pentru participarea la educație și implicarea în învățare, profesorul trebuie să aibă în vedere îmbunătățirea competențelor socio-emoționale, a atitudinilor pozitive și a comportamentului prosocial. Aceste aspecte sunt **componente din competența personală, socială și de a învăța să înveți**¹⁶.

Competențele socio-emoționale sunt necesare elevilor pentru a-i ajuta „să navigheze” printre provocările personale, sociale și academice cu care se confruntă în viața personală, școlară și în cea profesională viitoare. În planul școlii, studiile arată că **educația socio-emoțională**¹⁷:

- poate contribui în mod direct la prevenirea abandonului școlar;
- poate promova o sănătate mai bună a elevului;
- asigură bazele pentru o motivație mai mare pentru învățare;
- reduce stresul școlar;
- oferă o mai bună integrare în grup și reduce violența școlară;
- susține performanța academică.

În dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor este importantă respectarea următoarelor **principii**¹⁸:

- abordarea unitară – activitățile care vizează aspecte socio-afective sunt asumate și abordate în mod coordonat de toți profesorii școlii;
- perspectiva transcurriculară – aceste activități se regăsesc atât la nivel curricular (prin aria curriculară Consiliere și orientare), cât și transcurricular, **integrate în activitatea didactică la fiecare disciplină de studiu**;
- abordarea experiențială – competențele sociale și emoționale se învață cel mai bine prin implicarea directă a elevilor în activitățile care le oferă ocazia de a învăța și de a exersa abilități socio-emoționale împreună;
- oferirea de modele – profesorii trebuie să își dezvolte ei înșiși competențele sociale și emoționale pentru a le practica și a oferi elevilor un model de urmat;

¹⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

¹⁷ [https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20\(website\).pdf](https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20(website).pdf)

¹⁸ https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2021/01/NESET_AR3_2020_FULL_WITH-IDENTIFIERS-1.pdf

- implicarea completă – elevii se angajează în activități de educație socio-emoțională atunci când ei înșiși sunt participanți activi la conceperea materialelor și activităților (ex. identificarea temelor, lucrul în comun la proiectarea unei activități etc).

Profesorii pot contribui la crearea unui climat de învățare pozitiv, care să promoveze competențele socio-emoționale, prin **strategii specifice**:

- acordarea de feedback pozitiv și constructiv elevilor, pentru a promova așteptări ridicate și a facilita gândirea critică, învățarea profundă;
- implicarea elevilor în rezolvarea de sarcini provocatoare în planul învățării și al intereselor de cunoaștere;
- promovarea siguranței, conectării și interacțiunilor suportive cu elevii;
- organizarea și gestionarea explicită a clasei, prin reguli corecte și coerente;
- asigurarea de sprijin comportamental pozitiv pentru elevi și strategii de gestionare preventivă a situațiilor de risc;
- promovarea relațiilor de susținere între elevi, prin care dau dovadă de preocupare unii față de alții, se sprijină împotriva hărțuirii și a violenței, rezolvă constructiv conflictele și îi includ pe toți colegii în activitate;
- organizarea de consultări frecvente între profesor și elevi în timpul activităților de învățare;
- organizarea unor variate contexte de lucru în care elevii colaborează în grupuri;
- utilizarea de evaluări colaborative, inclusiv autoevaluarea și evaluarea între colegi.

SECȚIUNEA I

PREMISE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023

A. Situația disciplinei ISTORIE în ansamblul curriculumului național:

- Disciplina Istorie este inclusă în planurile cadru pentru clasa a X-a, la toate filierele și specializările (1 oră/săptămână), un număr mai mare de ore fiind alocat prin curriculum diferențiat pentru filiera teoretică, profilul umanist (3 ore/săptămână) și filiera vocațională, profilul Ordine și securitate publică (2 ore/săptămână).

PLAN-CADRU DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU CLASA A X A

TC = trunchi comun; CD = curriculum diferențiat; CDS = curriculum la decizia școlii

Filieră	Profil	Specializare	Număr ore			CDS pe arie curriculară „Om și Societate”
			TC	CD	TC+CD	
Teoretică	Real	Matematică-Informatică, Științele ale Naturii				1*
			1	-	1	
Teoretică	Umanist	Filologie, Științe Sociale	1	2	3	1*
Vocațională	Artistic	Muzică	1	-	1	
Vocațională	Artistic	Coregrafie	1	-	1	
Vocațională	Artistic	Arta actorului	1	-	1	
Vocațională	Artistic	Arhitectură, Arte Ambientale, Design, Arte Plastice, Arte Decorative	1	-	1	
Vocațională	Artistic	Conservare-Restaurare Bunuri culturale	1	-	1	
Vocațională	Sportiv	Toate specializările	1	-	1	
Vocațională	Pedagogic	Învățător-Educatore	1	-	1	2*
Vocațională	Pedagogic	Bibliotecar-Documentarist, Instructor-Animator, Instructor pentru activități extrașcolare, Pedagog școlar	1	-	1	1*
Vocațională	Pedagogic	Educator-puericultor	1	-	1	1*
Vocațională	Pedagogic	Instructor de educație extrașcolară Mediator școlar	1		1	1*

Vocațională	Ordine și securitate publică (Licee ale Ministerului Administrației și Internelor)	Științe Sociale	1	1	2	1*
Vocațională	Militar (Licee ale Ministerului Apărării Naționale)	Matematică-Informatică	1	-	1	1*
Vocațională	Teologic	Teologie ortodoxă, Muzică bisericească	1	-	1	
Vocațională	Teologic	Patrimoniu cultural	1	-	1	
Vocațională	Teologic	Teologie: teologic catolic, teologic unitarian, teologic reformat, teologic baptist, teologic pentecostal, teologic adventist, teologic musulman	1	-	1	
Vocațională	Teologic Cultul Ortodox	Ghid turism religios	1	-	1	
Vocațională	Teologic Cultul romano-catolic	Ghid turism religios	1	-	1	1*
Vocațională	Teologic Cultul greco-catolic	Ghid turism religios	1	-	1	2*
Vocațională	Teologic Cultul romano-catolic de limba maghiară	Ghid turism religios	1	-	1	1*
Tehnologică			1	-	1	
Tehnologică Învățământ seral			1			

(conform: Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Inovării nr. 3410 /16.03.2009, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Inovării nr. 4856 /31.08.2009, Anexa 2,3 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 3081/ 27.01.2010, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 3641/ 03.02.2011, Anexa 1,2,3, 4 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 5347/7.09.2011 ,Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5121/15.12.2014, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Științifice nr.4395/30.06.2015, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4217/01.08.2018)

- Din punctul de vedere al programelor școlare în vigoare, disciplina Istorie are continuitate cronologică de la clasa a IX-a la clasa a X-a, atât din punct de vedere al conținuturilor (în clasa a IX-a se studiază perioada Antichității, Evul Mediu și începutul Epocii Moderne, iar în clasa a X-a, Epoca Modernă și cea Contemporană), cât și din perspectiva competențelor generale, competențelor specifice și a valorilor și atitudinilor promovate.
- **Competențele generale** prezente atât în programa de clasa a IX a cât și în programa de clasa a X a sunt: 1. Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă; 2. Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale; 3. Formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți; 4. Sensibilizarea față de valorile estetice ale culturii; 5. Utilizarea surselor istorice a metodelor și tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme. Programa de Istorie, pentru clasa a X- a, poate fi accesată aici: http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/OS/Istorie_clasa%20a%20X-a.pdf
- În același timp, există elemente de continuitate între formarea anterioară de competențe specifice (în gimnaziu, în clasa a IX- a) și **competențele specifice** prevăzute în programa de clasa a X- a:

Competențe specifice Clasa a X- a	Competențe specifice Clasa a IX -a	Competențe specifice Clasa a VIII -a	Exemple elemente de continuitate
1.1 Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei 1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric 1.3 Exprimarea de judecăți de valoare utilizând limbajul specific istoriei 2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice 2.2 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse 2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți 2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială	1.1 Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări orale sau scrise 1.1. Evidențierea relației cauză-efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice 1.3. Formularea de opinii și argumente referitoare la un subiect istoric 2.1. Recunoașterea unui context economic, social, politic, cultural, istoric 2.2. Extragerea informației esențiale dintr-un mesaj 2.3. Recunoașterea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice utilizând surse istorice diverse 2.4. Exprimarea acordului/dezacordului în raport cu un context social 2.5. Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane in diverse contexte 2.6. Utilizarea cunoștințelor și resurselor individuale în	1.1. Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu în rezolvarea unor situații-problemă 1.2. Analizarea faptelor istorice utilizând coordonate spațio-temporale în contexte diferite 2.1. Prezentarea unei teme istorice prin valorificarea informațiilor oferite de diverse surse 2.2. Argumentarea unei opinii referitoare la un fapt istoric prin utilizarea informațiilor provenite din diferite surse 3.1. Valorificarea experiențelor istorice oferite de acțiunea personalităților/grupurilor în contexte istorice variate 3.2. Realizarea de proiecte care promovează diversitatea socio-culturală 4.1. Realizarea unor investigații istorice prin utilizarea resurselor multimedia 4.2. Inițierea, dezvoltarea și aplicarea de proiecte individuale și de grup valorificând diverse experiențe istorice 4.3. Adaptarea perspectivelor transdisciplinare în abordarea unor probleme sensibile și controversate în istorie și în viața cotidiană	1.Utilizarea coordonatelor de timp si spațiu (5.2., 5.3. de la clasa a X a –5.3. de la clasa a IX a - 1.1, 1.2. de la clasa a VIII-a) 2.Formularea de opinii și argumente referitoare la subiecte istorice (1.1., 1.2. de la clasa a X a – 1.3. de la clasa a IX a - 2.2. de la clasa a VIII-a) 3. Utilizarea surselor istorice în construirea de afirmații/formularea de opinii, concluzii/prezentări (5.1. de la clasa a X a – 5.2. de la clasa a IX-a – 2.1. de la clasa a VIII-a) 3. Analiza acțiunilor personalităților/grupurilor umane (2.5. de la clasa a X a –2.5. de la clasa a IX a – 3.1. de la clasa a VIII-a) 4. Realizarea dialogului intercultural (3.1. de la clasa a X a –3.2. de la clasa a IX a - 3.2. de la clasa a VIII-a) 5 Realizarea de investigații istorice (2.2, 5.5. de la clasa a X a –5.6. de la clasa a IX a - 4.1. de la clasa a VIII-a)

Competențe specifice Clasa a X- a	Competențe specifice Clasa a IX -a	Competențe specifice Clasa a VIII -a	Exemple elemente de continuitate
<p>2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane</p> <p>2.6 Identificarea unor posibile teme de cercetare a unui context istoric</p> <p>2.7 Utilizarea surselor de istorie orală</p> <p>2.8 Identificarea aspectelor trecutului ce pot contribui la înțelegerea prezentului</p> <p>3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității</p> <p>3.2 Adecvarea comportamentului la contexte și situații istorice</p> <p>4.1 Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri</p> <p>4.2 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate</p> <p>4.3 Formarea unor reprezentări culturale despre spații și epoci istorice diferite</p> <p>5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice</p> <p>5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic</p> <p>5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context</p>	<p>realizarea de investigații, de proiecte personale și de grup</p> <p>3.1. Recunoașterea asemănarilor și diferențelor dintre sine și celălalt, dintre persoane, dintre grupuri</p> <p>3.2. Utilizarea dialogului intercultural</p> <p>3.3. Autoevaluarea raportată la valorile grupului</p> <p>4.1. Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri</p> <p>4.2. Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate</p> <p>5.1. Înțelegerea mesajului surselor istorice arheologice, scrise, vizuale și de istorie orală</p> <p>5.2. Construirea de afirmații pe baza surselor istorice și formularea de concluzii relative la sursele istorice</p> <p>5.3. Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric</p> <p>5.4. Realizarea de analize comparative referitoare la spații și perioade istorice</p> <p>5.5. Construirea de sinteze tematice</p> <p>5.6. Investigarea unui fapt istoric</p>		

Competențe specifice Clasa a X- a	Competențe specifice Clasa a IX -a	Competențe specifice Clasa a VIII -a	Exemple elemente de continuitate
istoric mai larg românesc, european sau universal 5.4 Realizarea de analize comparative și sinteze referitoare la spații și perioade istorice 5.5 Realizarea unei investigații asupra unui subiect de istorie locală			

- .Disciplina Istorie, studiată în clasa a X-a, are corespondent în programa pentru examenul național de bacalaureat, competențe din programa de istorie, pentru clasa a X-a, fiind prezente în programa examenul național de bacalaureat. . Elementele de continuitate sunt:

Elemente de continuitate între programa pentru Disciplina Istorie clasa a X a, respectiv aceea pentru examenul de Bacalaureat.

a) Competențe generale

Programa - Clasa a X- a	Programa pentru examenul de bacalaureat
1.Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă	1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate
2.Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale	2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice
5.Utilizarea surselor istorice, a metodelor și a tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme	4. Utilizarea surselor istorice, a metodelor și a tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme

b) Competențe specifice

Competențe specifice - programa Clasa a X- a	Corespondență în competențe de evaluat-programa pentru examenul de bacalaureat
1.1 Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei 1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric	1.1. Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric 1.2. Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări scrise 1.4. Formularea, în scris, a unor opinii referitoare la o temă de istorie
2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice	3.2. Descoperirea în sursele de informare a perspectivelor multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice
2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți	3.3. Analiza diversității sociale, culturale și de civilizație în istorie pornind de la sursele istorice
2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială 2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane	1.3. Evidențierea relației cauză – efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice 2.2. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate

5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice	3.1. Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/combate un punct de vedere
5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic 5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal	4.1. Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric
5.4 Realizarea de analize comparative și sinteze referitoare la spații și perioade istorice	4.2. Construirea de sinteze tematice

B. Rolul disciplinei ISTORIE în dezvoltarea celor opt competențe-cheie europene, cu trimiteri la profilul de formare a absolventului

Profilul de formare descrie așteptările exprimate față de absolvenții diferitelor niveluri de studiu, prin raportare la cerințele sociale exprimate în legi, în alte documente de politică educațională și în studii de specialitate, la finalitățile generale ale învățământului și la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor conform *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național în România*.

Competențele cheie reprezintă seturi structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dobândite prin învățare, care sunt relevante pentru o viață împlinită, de succes în societatea cunoașterii. Competențele cheie reprezintă instrumentele culturale de care au nevoie tinerii în societatea cunoașterii. Acestea sunt următoarele:

- competență de literație;
- competență de multilingvism;
- competență matematică și competență în științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență personală, socială și de a învăța să înveți;
- competență civică;
- competență antreprenorială;
- competență de sensibilizare și exprimare culturală.

În cadrul profilului de formare, aceste competențe cheie au fost specificate prin **descriptori**, care detaliază achizițiile urmărite, în progresie de la un nivel de școlaritate la altul.

Competențe europene cheie	Nivel Repere (descriptori)	Competențe generale Clasa a X-a	Competențe specifice Clasa a X-a
Competența de literație	Procesarea de informații diverse provenite dintr-o varietate de mesaje ascultate/texte citite prin intermediul diverselor surse media	1. Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă	1.1 Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei
	Exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare, inclusiv prin utilizarea diverselor surse media		1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric
	Participarea directă sau prin intermediul surselor media la o serie de interacțiuni în diverse contexte școlare și extrașcolare, în cadrul unui dialog proactiv		1.3 Exprimarea de judecăți de valoare utilizând limbajul specific istoriei
Competența de multilingvism	Definește abilitatea de a utiliza mai multe limbi în mod efectiv și adecvat pentru comunicare, integrează competențe interculturale și o dimensiune istorică și		

	<p>presupune abilități de interacțiune lingvistică, respectiv înțelegerea, exprimarea și interpretarea conceptelor, ideilor, sentimentelor, informațiilor și opiniilor, atât oral, cât și în scris, într-un registru adecvat de contexte culturale și sociale în funcție de nevoi și interese.</p> <p>Se realizează ușor la clasele cu predarea în regim intensiv a unei limbi străine sau la clasele bilingve, prin înțelegerea și interpretarea conceptelor în cele două limbi studiate.</p>		
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	<p>Aplicarea cunoașterii științifice pentru rezolvarea unor probleme din cotidian și pentru explicarea funcționării produselor și proceselor tehnologice</p>	<p>5. Utilizarea surselor istorice a metodelor și tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme</p>	<p>5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice</p>
	<p>Utilizarea datelor științifice și a instrumentelor tehnologice, pentru a fundamenta concluzii sau decizii</p>		<p>5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic</p> <p>5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal</p> <p>5.4 Realizarea de analize comparative și sinteze referitoare la spații și perioade istorice</p> <p>5.5 Realizarea unei investigații asupra unui subiect de istorie locală</p>
Competența digitală	<p>Rezolvarea unor sarcini variate de învățare prin utilizarea cu încredere a unor dispozitive și aplicații digitale, potrivit regulilor de funcționare a acestora</p>	<p>Se exersează în contextul actual prin toate cele cinci competențe generale și cele specifice corespunzătoare ca urmare a utilizării resurselor TIC la toate nivelurile procesului instructiv-educativ și de evaluare.</p>	
	<p>Manifestarea interesului pentru accesarea, crearea și împărtășirea de conținuturi digitale variate, care răspund unor nevoi de învățare specifice</p>		
	<p>Utilizarea responsabilă și în siguranță a tehnologiilor digitale, prin respectarea de reguli referitoare la construirea și protejarea identității în mediul digital și prin raportarea critică la avantajele și riscurile mediului online.</p>		
Competența personală, socială și a învăța să înveți	<p>Manifestarea autonomiei și perseverenței în învățare, prin gestionarea timpului alocat sarcinilor de lucru și prin</p>		<p>Presupune reflectarea asupra propriei persoane, gestionarea eficientă a timpului și a informației,</p>

	urmărirea progresului personal	a lucra în mod constructiv cu ceilalți, reziliență și managementul propriei învățări și al carierei, se dezvoltă implicit odată cu atingerea celorlalte competențe specifice și se regăsește în progresul școlar al elevului.	
	Aplicarea unor strategii preferate de învățare care să valorifice potențialul propriu și să susțină progresul personal		
Competența civică	Utilizarea gândirii critice pentru înțelegerea unor fenomene și procese sociale, inclusiv rolul îndeplinit de mass media	2. Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale	2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice
			2.2 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse
			2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți
	Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și ale comunității locale		2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială
	Participarea responsabilă la activități civice care se raportează la dimensiunile multiculturale și socioeconomice ale comunității și la dezvoltarea durabilă a acesteia		2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane
			2.6 Identificarea unor posibile teme de cercetare a unui context istoric
			2.7 Utilizarea surselor de istorie orală
			2.8 Identificarea aspectelor trecutului ce pot contribui la înțelegerea prezentului
Competența antreprenorială	Se referă la valorificarea oportunităților și a ideilor pentru a le transforma în valoare pentru ceilalți. Competența se fundamentează pe creativitate, gândire critică și rezolvare de probleme, inițiativă și perseverență, pe activitatea colaborativă pentru a planifica și gestiona proiecte care au valoare culturală, socială sau financiară. Se atinge prin competența specifică 5.5 <i>Realizarea unei investigații asupra unui subiect de istorie locală.</i>		
Competența de sensibilizare și exprimare culturală	Exprimarea unor idei, experiențe și emoții prin manifestări artistice și culturale variate, care pot fi valorificate la nivel personal, al școlii sau al comunității	3. Formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți	3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității
			3.2 Adecvarea comportamentului la contexte și situații istorice

	Manifestarea aprecierii și a respectului față de patrimoniul local, național și universal	4. Sensibilizarea față de valorile estetice ale culturii	4.1 Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri 4.2 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate 4.3 Formarea unor reprezentări culturale despre spații și epoci istorice diferite
--	---	--	--

C. Lista manualelor de Istorie pentru clasa a X-a, valabile pentru anul școlar 2022-2023

Titlul manualului	Autorii	Editura	Ordin/an	Mod de achiziție
<i>Istorie</i>	M. Selevet, E. Stănescu, M. Bercea	Corint	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Gheorghe Berar, Marius Comșa, Victor Iulian	Dacia	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Alexandru Barnea (coord.), Vasile Manea, Eugen Palade, Mihai Stamatescu, Bogdan Teodorescu	Corint	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Valentin Băluțoiu	EDP	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Ioan Scurtu, Aurel Constantin Soare, Marian Curculescu, Constantin Dincă	Economică Preuniversitaria	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Magda Stan, Cristian Vornicu	Niculescu ABC	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie</i>	Dinu C. Giurescu, Dragoș Țigău, Anișoara Budici, Mircea Stănescu	Sigma	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie în limba maghiară</i>	Alexandru Barnea (coord.), Vasile Manea, Eugen Palade, Mihai Stamatescu, Bogdan Teodorescu	Corint	3787/ 2005	MECS
<i>Istorie în limba maternă maghiară</i>	Dinu C. Giurescu, Dragoș Țigău, Anișoara Budici, Mircea Stănescu	Sigma	4059/ 2005	MECS

(Conform <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, consultat la data de 1.08.2022)

D. Noutăți în organizarea procesului de predare-învățare-evaluare

Spre deosebire de anii școlari anteriori, în organizarea procesului de predare-învățare-evaluare din anul școlar 2022-2023, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- Schimbările privind structura anului școlar, introduse prin Ordinul Ministerului Educației nr. 3505/2022.
- Elementele de noutate în privința evaluării rezultatelor elevilor, introduse prin Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP), aprobat Ordinul Ministerului Educației nr. 4183/4 iulie 2022.

1. Organizarea activității didactice în raport cu noua structură a anului școlar

În planificarea activităților de predare-învățare-evaluare se va lua în calcul calendarul aprobat de Ministerul Educației, conform căruia anul școlar 2022-2023 începe pe 1 septembrie 2022, se încheie pe data de 31 august 2023 și are o durată de **36 de săptămâni de cursuri**. Prin excepție de la prevederile privind durata anului școlar 2022 - 2023 se au în vedere următoarele situații:

- a. pentru clasele a XII-a zi, a XIII-a seral și frecvența redusă, anul școlar are o durată de 34 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 2 iunie 2023;
- b. pentru clasa a VIII-a, anul școlar are o durată de 35 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 9 iunie 2023;
- c. pentru clasele din învățământul liceal — filiera tehnologică, cu excepția claselor prevăzute la lit. a), pentru clasele din învățământul postliceal, cu excepția calificărilor din domeniul sănătate și asistență pedagogică, și pentru clasele din învățământul profesional, anul școlar are o durată de 37 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 23 iunie 2023;

Cursurile încep la data de 5 septembrie 2022 și sunt organizate pe 5 module, despărțite de 5 vacanțe, după cum urmează:

- **cursuri:** de luni, 5 septembrie 2022, până vineri, 21 octombrie 2022;
 - **vacanță:** de sâmbătă, 22 octombrie 2022, până duminică, 30 octombrie 2022;
- **cursuri:** de luni, 31 octombrie 2022, până joi, 22 decembrie 2022;
 - **vacanță:** de vineri, 23 decembrie 2022, până duminică, 8 ianuarie 2023;
- **cursuri:** de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 3 februarie 2023, respectiv vineri, 10 februarie 2023, sau vineri, 17 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz;
 - **vacanță:** o săptămână, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, în perioada 6 – 26 februarie 2023;
- **cursuri:** de luni, 13 februarie 2023, respectiv luni, 20 februarie 2023, sau luni, 27 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz, până joi, 6 aprilie 2023;
 - **vacanță:** de vineri, 7 aprilie 2023, până marți, 18 aprilie 2023;
- **cursuri:** de miercuri, 19 aprilie 2023, până vineri, 16 iunie 2023;
 - **vacanță:** de sâmbătă, 17 iunie 2023, până duminică, 3 septembrie 2023.

În același timp, trebuie avute în vedere cele două programe naționale, „Școala altfel” și „Săptămâna verde”, care se desfășoară în perioada 27 februarie – 16 iunie 2023, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri (**modul de învățare**). În ziua de 5 octombrie, de Ziua Internațională a Educației și în zilele nelucrătoare/de sărbătoare legală prevăzute de lege și de contractul colectiv de muncă aplicabil **nu se organizează cursuri**.

2.Elementele de noutate privind evaluarea rezultatelor elevilor:

- începând cu anul școlar 2022-2023, tezele nu mai sunt obligatorii;
- numărul de calificative/note acordate anual fiecărui elev, la fiecare disciplină de studiu, este stabilit de cadrul didactic, în funcție de numărul unităților de învățare și de numărul săptămânal de ore prevăzut în planul-cadru. La fiecare disciplină numărul de calificative/note acordate anual este cu cel puțin trei mai mare decât numărul de ore alocat săptămânal disciplinei în planul-cadru de învățământ;
- la fiecare disciplină de studiu se încheie anual o singură medie, calculată prin rotunjirea mediei aritmetice a notelor la cel mai apropiat număr întreg. La o diferență de 50 de sutimi, rotunjirea se face în favoarea elevului.

SECȚIUNEA A II-A

Recomandări privind planificarea calendaristică pentru anul școlar 2022-2023

Ordinul Ministrului Educației nr. 3505/2022, referitor la structura anului școlar 2022-2023, presupune o nouă organizare a parcurgerii programei și la disciplina istorie pentru clasa a X-a, astfel încât aceasta să corespundă în mod eficient modulelor de predare-învățare-evaluare, reprezentate de perioadele de cursuri din cadrul anului școlar. Sunt prevăzute, astfel, 36 de săptămâni de cursuri pentru clasele de învățământ liceal – filiera teoretică, respectiv 37 de săptămâni de cursuri pentru clasele de învățământ liceal – filiera tehnologică, dar și pentru clasele din învățământul profesional. Organizarea perioadelor de cursuri pe module se prezintă astfel:

Nr. crt.	Modulul de învățare	Perioada calendaristică	Numărul de săptămâni	Observații
1.	I	05.09.2022 – 21.10.2022	7	
2.	II	31.10.2022 – 22.12.2022	8	
3.	III	09.01.2023- 03/10/17.02.2023*	4/5/6	*conform deciziei ISJ/ISMB
4.	IV	13/20/27.02.2023* - 06.04.2023	8/7/6	*conform deciziei ISJ/ISMB **o săptămână pentru programul național ”Școala altfel” sau ”Săptămâna verde”
5.	V	19.04.2023 – 16.06.2023	9	**o săptămână pentru programul național ”Școala altfel” sau ”Săptămâna verde”

În ordinul Ministrului Educației se precizează că în cadrul anului școlar 2022-2023 se desfășoară și două programe naționale, ”Școala altfel” și ”Săptămâna verde”, în intervale de câte cinci zile consecutive lucrătoare, planificate în funcție de decizia fiecărei unități de învățământ, însă doar în perioada 27.02.2023 – 16.06.2023 și în cadrul a două module de învățare diferite. În consecință, la nivelul anului școlar se însumează 34 de săptămâni dedicate doar activităților de învățare-predare-evaluare.

Programa de istorie pentru clasa a X-a prevede formarea la elevi a cinci competențe generale, și unui număr de competențe specifice derivate din acestea, pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice sunt asociate conținuturilor acestei programe, predate în ordine cronologică, conținuturi ce sunt organizate în cinci capitole: *Popoare și spații istorice, Oamenii, societatea și lumea ideilor, Religia și viața religioasă, Statul și politica, Relațiile internaționale*. La rândul lor, aceste cinci capitole sunt alcătuite, în total, din 17 unități de conținuturi. Pentru curriculum diferențiat programa de istorie pentru clasa a X-a conține 21 de competențe specifice asociate aceluiași conținuturi, scopul acestora constând în încercarea de a creiona pentru elevii care studiază istoria în cadrul a trei ore pe săptămână, aprofundarea acestor conținuturi.

Demersurile didactice recomandate în cadrul programei de istorie pentru clasa a X-a se referă la învățarea prin descoperire, analiza surselor istorice, dezbateră, jocul de rol, proiectul. Procesul de evaluare, conform aceleiași programe școlare, îmbină formele clasice de evaluare cu cele referitoare la proiect, portofoliu, autoevaluare. Cele două forme principale ale evaluării constau în faptul că aceasta trebuie să fie continuă și formativă. Aceste caracteristici se regăsesc și în cadrul *Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar*, aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 4183/04.07.2022: ”Evaluarea rezultatelor la învățatură se realizează permanent, pe parcursul anului școlar” (art.103, alin.1). Instrumentele de evaluare prevăzute în regulament, care pot fi aplicate în cadrul orelor de istorie de la clasa a X-a, sunt evaluări orale, teste, activități practice, referate, proiecte, cele din urmă regăsindu-se și în cadrul programei de istorie pentru clasa a X-a. Însă, atât programa, cât și regulamentul, nu limitează creativitatea didactică a fiecărui profesor în domeniul conceperii modalităților și instrumentelor de evaluare, autoevaluare, interevaluare.

Rezultatele evaluărilor se exprimă, în cazul disciplinei istorie la clasa a X-a, în note acordate elevilor, de la 1 la 10, note pe care profesorul de istorie le comunică în mod obligatoriu elevilor și pe care le trece în catalog și în carnetul de elev. Numărul de note pentru fiecare elev se acordă anual, fiind stabilit de profesor în funcție de numărul unităților de învățare și de numărul săptămânal de ore prevăzut în planul-cadru, însă regulamentul-cadru conține și o prevedere minimală cu caracter obligatoriu: ”La fiecare disciplină numărul de note acordate anual este cu cel puțin trei mai mare decât numărul de ore alocat săptămânal disciplinei în planul-

cadru de învățământ”. Așadar, în cazul unei ore de istorie pe săptămână, fiecare elev va avea la sfârșitul anului școlar minim patru note, iar în cazul a trei ore de istorie pe săptămână, fiecare elev va avea la sfârșitul anului școlar minim șase note.

Conform regulamentului-cadru, elevii aflați în situație de corigență vor avea cu cel puțin o notă în plus față de numărul minim de note prevăzut de regulamentul-cadru, ultima notă fiind acordată, de regulă, în ultimele trei săptămâni ale anului școlar.

La sfârșitul anului școlar, la fiecare disciplină de studiu, pentru fiecare elev, fiecare profesor încheie anual o singură medie, calculată prin rotunjirea mediei aritmetice a notelor la cel mai apropiat număr întreg. La o diferență de 50 de sutimi, rotunjirea se face în favoarea elevului.

O situație specifică o constituie curriculumul organizat modular (licee tehnologice, școli profesionale), a nu se confunda cu modulele de învățare din structura anului școlar, curriculum în cadrul căruia ”numărul de note acordate trebuie să fie corelat cu numărul de ore alocate fiecărui modul în planul de învățământ, precum și cu structura modulului, de regulă, o notă la un număr de 25 de ore.

Numărul minim de note acordate elevului la un modul este de două (ROFUIP 2022 – art. 107, alin. 5) : „media unui modul se calculează din notele obținute pe parcursul desfășurării modulului”, conform prevederilor de mai sus. ”Încheierea mediei unui modul care se termină pe parcursul anului se face în momentul finalizării acestuia” (ROFUIP 2022 – art. 109, alin. 3, 4).

În cadrul demersului de realizare a planificării calendaristice pentru istorie, la clasa a X-a, considerăm utile următoarele recomandări:

- conform proiectării didactice la finalul fiecărei unități de învățare este necesară existența orelor de recapitulare și evaluare;
- fiecare unitate de învățare trebuie să beneficieze de evaluare, însă nu este obligatoriu ca de fiecare dată evaluarea să se finalizeze cu o notă în catalog, deoarece evaluarea se poate desfășura și sub forma observării sistematice, care permite profesorului să adapteze sarcinile de lucru la nevoia de a forma competențe elevilor;
- evaluarea inițială facilitează profesorului demersul didactic pe care îl abordează în activitățile de predare-învățare-evaluare la începutul și pe parcursul anului școlar; acestei forme de evaluare predictive trebuie să i se acorde un timp adecvat, astfel încât să se asigure o recapitulare temeinică pe domenii de conținut; testul propriu-zis de evaluare este însoțit de un barem și de o matrice care să poată permite cadrului didactic să identifice în ce măsură competențele propuse spre formare au fost atinse sau urmează a fi exersate prin acțiuni remediale;
- programa școlară poate fi organizată pe structura anului școlar pe module de învățare, însă o organizare a planificării pe unități de învățare corespunde solicitărilor cadrelor didactice, dar și ale elevilor.

Având în vedere numărul mare de competențe asociate cu conținuturile programei de istorie pentru clasa a X-a, este utilă pentru elevi o anumită ritmicitate a evaluărilor și notărilor, precum și o anumită varietate a formelor și instrumentelor de evaluare, disciplina istorie fiind, prin specificul său, foarte generoasă în domeniul creativității didactice.

Bibliografie

- Anexa nr. 2 la ordinul Ministrului Educației și cercetării nr. 4598/31.08.2004 referitor la programele școlare pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului, Istorie;
- Ordinul Ministrului Educației nr.3505/31.03.2022 privind structura anului școlar 2022-2023;
- Ordinul Ministrului Educației nr. 4183/04.07.2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.

Planificarea calendaristică ISTORIE, clasa a X a

ANUL ȘCOLAR: 2022-2023 (Structura anului școlar aprobată prin OME nr 3505/31.03.2022)

Unitatea de învățământ: _

Disciplina:

Nr. ore /săptămână: 1 oră

Programa școlară aprobată prin OMEC nr. 4598 / 31.08.2004

Anul școlar 2022-2023 are 36 de săptămâni(în conformitate cu OME 3535/2022, art.1). Din cele 36 de săptămâni, în conformitate cu OME 3505/2022, art. 4, în perioada 27 februarie-16 iunie 2023 se desfășoară programele naționale ”Săptămâna Altfel”, respectiv ”Săptămâna Verde”. Derularea celor două programe **nu se planifică** în același interval de cursuri (modul de învățare).

Vacanța stabilită de fiecare inspectorat în luna februarie, determină planificări diferite.

Ca atare, varianta de planificare calendaristică - de mai jos reprezintă **un model** pentru situația în care vacanța din februarie se derulează în perioada **6-10 februarie 2023**.

Modelul de mai jos se poate adapta și pentru clasele care au un număr sporit de ore (2 sau 3 în funcție de filieră, profil și specializare).

VARIANTA 1 (pentru săptămâna de vacanță 06 – 10.02.2022)

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații/ MODUL
Evaluare inițială Elemente introductive		Aplicarea și interpretarea rezultatelor evaluării inițiale. Identificarea nevoilor de învățare ale elevilor Reactualizarea cunoștințelor dobândite în anul școlar trecut Prezentarea manualului, a strategiei de evaluare	2	S1-S2	MODUL 1
PREMISELE LUMII MODERNE Sau Oamenii, societatea și lumea ideilor. Statul și politica	1.1, 1.2, 2.3, 2.4	Epoca luminilor <i>Noi principii și valori în societate</i> Revoluția industrială <i>Știința, tehnica, economia, societatea</i> Organizarea statelor moderne <i>Revoluția glorioasă, constituirea SUA, Revoluția franceză, Franța napoleoniană</i> Evaluare	5	S3-S7	MODUL 1
STAT ȘI NAȚIUNE ÎN EUROPA ÎN SEC XIX Sau Oamenii, societatea și lumea ideilor. Statul și politica. Relații internaționale	1.2, 2.1, 2.3, 2.5, 5.2, 5.3	Relațiile internaționale în secolul al XIX-lea <i>Congresul de la Viena, concertul european</i> Țările Române și problema orientală <i>Secolul fanariot, războaiele ruso-austro-turce, anul 1821, Regulamentul organic</i> Anul 1848 în Europa <i>Aspirații liberale și naționale în Europa, 1848 în spațiul românesc</i> State naționale și multinaționale în a doua jumătate a sec XIX <i>România, Germania, Austro-Ungaria</i> Evaluare	8	S8-S15	MODUL 2
LA CUMPĂNA SECOLELEOR Sau Popoare și spații istorice. Relații Internaționale	2.5, 3.1, 5.2, 5.3.	Lumea la cumpăna secolelor XIX-XX Diversitatea europeană, <i>civilizațiile asiatice și africane și africane și modernitatea, SUA</i> Sistemul de alianțe <i>Primul război mondial – un nou tip de război, tratatele de pace</i> Evaluare	4	S16-S19	MODUL 3
SECOLUL EXTREMELOR	1.2, 2.3, 2.5, 3.1, 4.2, 5.2, 5.3.	Lumea în perioada interbelică <i>Marea Unire, economia, viața cotidiană, mișcarea feministă,</i>	7	S20-S26	MODUL 4

Sau Oamenii, societatea și lumea ideilor. Statul și politica. Relații internaționale		<i>România în anul 1938 – societate și cultură</i> Regimuri politice în perioada interbelică <i>Regimuri democratice, fascismul, nazismul, comunismul</i> Relații internaționale interbelice Al doilea război mondial, <i>Holocaustul, România și cele două războaie mondiale</i> Regimuri politice postbelice <i>Regimuri politice democratice și totalitare</i> Evaluare			
O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ Sau Oamenii, societatea și lumea ideilor. Relații internaționale. Religia și viața religioasă	1.1, 2.2, 2.3, 3.1, 4.1, 4.3, 5.2, 5.3.	Lumea postbelică <i>Reconstrucția economică, revoluția tehnico-științifică, drepturile omului, minoritățile, rolul societății civile</i> Relații internaționale postbelice <i>Organizații internaționale, războiul rece, prăbușirea comunismului în Europa</i> Religia în lumea contemporană <i>Creștinismul, islamul, budismul, alte religii, ecumenismul religios, dialogul între religii, libertate religioasă și prozelitism</i> Societatea la începutul mileniului III <i>Globalizare, terorism, viața cotidiană</i> România și integrarea euroatlantică <i>UE – parteneriat și integrare, NATO</i> Evaluare	7	S27-S33	MODUL 5
Recapitulare. Evaluare finală			1	S34	

Pentru a veni în sprijinul profesorilor de istorie prezentăm și variante de planificare calendaristică pentru clasele a IX-a, a XI-a și a XII-a. Ele reprezintă un model pentru situația în care vacanța din februarie se derulează în perioada **6-10 februarie 2023.**

Modelele de mai jos se pot adapta și pentru clasele care au un număr sporit de ore (2, 3 și 4 ore în funcție de filieră, profil și specializare).

Planificarea calendaristică ISTORIE, clasa a IX a

ANUL ȘCOLAR: 2022-2023 (*Structura anului școlar aprobată prin OME nr.3505/31.03.2022*)

Unitatea de învățământ: _

Disciplina: Istorie

Nr. ore /săptămână: 1 oră

Programa școlară aprobată prin OMEC nr. 3458 / 09.03.2004

VARIANTA 1 (pentru săptămâna de vacanță 06 – 10.02.2022)

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / MODUL
Evaluare inițială. Elemente introductive		Aplicarea și interpretarea rezultatelor evaluării inițiale. Identificarea nevoilor de învățare ale elevilor Reactualizarea cunoștințelor dobândite în anul școlar trecut Prezentarea manualului, a strategiei de evaluare	2	S1-S2	MODUL 1
POPOARE ȘI STATE ÎN ANTICHITATE (cuprinde conținuturi din temele: Popoare și spații istorice. Statul și politica)	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 5.1, 5.3	Popoare și spații în antichitate Popoarele Orientului antic: <i>Sumerienii, Evreii, Egiptenii,</i> Popoarele europene: <i>Tracii, Grecii, Romanii</i> Forme de organizare politică în antichitate <i>Monarhia egipteană-simbol al despotismului oriental, Democrația ateniană, Republica și imperiul roman, Regatul dac</i> Evaluare	5	S3-S7	MODUL 1
POPOARE ȘI STATE ÎN EVUL MEDIU (I) (cuprinde conținuturi din temele: Oamenii, societatea și lumea ideilor; Religia și viața religioasă; Popoare și spații istorice)	1.1, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.3	Moștenirea culturală a antichității: <i>Arhitectura orientală, Stilurile artei grecești, Arta plastică greacă, Arta monumentală romană, Modele și valori în educație în lumea greacă, Știința</i> Mari religii <i>Judaismul, Budismul, Creștinismul, Islamul</i> Formarea popoarelor medievale <i>Popoarele germanice, popoarele romanice, popoarele slave, arabii, fino-ugrice, turcice, Etnogeneza românească</i> Evaluare	8	S8-S15	MODUL 2
OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR	2.2, 3.2, 4.1, 4.2.	Civilizația medievală <i>Demografie și economie, ierarhia feudală, Europa romanică și Europa gotică, arhitectura medievală românească, influențe orientale în Europa.</i> Evaluare	4	S16-S19	MODUL 3
POPOARE ȘI STATE ÎN EVUL MEDIU (II) (cuprinde conținuturi din temele: Statul și politica; Relații internaționale)	1.1, 1.2, 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 5.3, 5.5	Statul medieval <i>Imperiul Bizantin, Franța, Imperiul romano-german</i> State medievale în spațiul românesc <i>Voievodatul Transilvaniei, Țara Românească, Țara Moldovei, Dobrogea.</i> Islamul și Europa <i>Califatul arab, Imperiul otoman, Ideea de cruciadă</i> Țările Române și statele vecine în evul mediu	7	S20-S26	MODUL 4

		<i>Relații comerciale și politico-militare în timpul domnitorilor Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul</i> Evaluare			
EUROPA ÎN EXPANSIUNE, NOI MODELE CULTURALE ȘI POLITICE (cuprinde conținuturi din temele: Relațiile internaționale; Oamenii societatea și lumea ideilor; religia și viața religioasă; Statul și politica	1.1, 2.1, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.3.	Expansiunea europeană <i>Călătoriile și descoperirea noilor lumi, imperii colonial în secolele XVI-XVII</i> Umanismul și Renașterea artistică <i>Umanismul, Renașterea Artistică</i> Reforma religioasă și urmările sale <i>Protestantismul, contrareforma, războaiele religioase în Franța, reforma religioasă în Transilvania.</i> Absolutismul <i>Dinastiile Habsburg, Bourbon, Tudor, Romanov</i> Războiul de 30 de ani și diplomația europeană <i>Rațiunea de stat și echilibrul European;</i> Evaluare	6	S27-S32	MODUL 5
Recapitulare finală			2	S33-S34	MODUL 5

*În perioada 27 februarie-16 iunie 2023 se desfășoară programele naționale ”Școala Altfel”, respectiv ”Săptămâna Verde”. Derularea celor două programe **nu se planifică** în același interval de cursuri (modul de învățare

Planificarea calendaristică ISTORIE, clasa a XI-a

ANUL ȘCOLAR: 2022-2023 (Structura anului școlar aprobată prin OME nr 3505/31.03.2022)

Unitatea de învățământ: _

Disciplina: Istorie

Clasa a XI-a

Nr. ore /săptămână: 1 oră

Programa școlară aprobată prin OMEC nr. 4598 / 31.08.2004

VARIANTA 1 (pentru săptămâna de vacanță 06 – 10.02.2022)

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / MODUL
Evaluare inițială. Elemente introductive		Aplicarea și interpretarea rezultatelor evaluării inițiale; Identificarea nevoilor de învățare ale elevilor; Reactualizarea cunoștințelor dobândite în anul școlar trecut; Prezentarea manualului, a strategiei de evaluare	2	S1-S2	MODUL 1

POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE	1.1.	Europa și lumea în secolul al XX-lea Europa contemporană (unitate, diversitate, integrare); Cultura română – cultură europeană; România și Europa în secolul al XX-lea; Evaluare	5	S3-S7	MODUL 1
OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR	1.3, 2.1, 3.1	Economie și societate în lumea postbelică Ocupații și statute profesionale; Migrații în lumea contemporană; Viața privată și viața publică; Economie rurală – economie urbană în România Știința și societatea Impactul tehnologiei asupra vieții cotidiene și a mediului; Noile tehnologii și timpul liber; Contribuții românești la dezvoltarea științei și tehnicii; Evaluare	8	S8-S15	MODUL 2
STATUL ȘI POLITICA	1.3, 2.2, 2.3, 3.3	Statele în perioada contemporană Forme de organizare statală; Idei și regimuri politice; România – de la statul totalitar la statul de drept; Evaluare	4	S16-S19	MODUL 3
RELAȚIILE INTERNAȚIONALE	3.3, 4.2	Cooperare și conflict Instituții, mecanisme și politici de rezolvare a conflictelor în lumea contemporană; România și conflictele regionale în secolul al XX-lea; Evaluare	7	S20-S26	MODUL 4
RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ	3.4	Religia în lumea contemporană Fundamentalismul; Arhitectura religioasă; Diversitatea religioasă în România; Evaluare	4	S27-S30	MODUL 5
Recapitulare. Evaluare finală		Forme alternative de evaluare	4	S31-S34	MODUL 5

*În perioada 27 februarie-16 iunie 2023 se desfășoară programele naționale ”Școala Altfel”, respectiv ”Săptămâna Verde”. Derularea celor două programe **nu se planifică** în același interval de cursuri (modul de învățare

Planificarea calendaristică ISTORIE, clasa a XII a

ANUL ȘCOLAR: 2022-2023 (Structura anului școlar aprobată prin OME nr 3505/31.03.2022)

Unitatea de învățământ: _

Disciplina:

Nr. ore /săptămână: 1 oră

Programa școlară aprobată prin OMEC nr. 5009/9.09.2009

VARIANTA 1 (pentru săptămâna de vacanță 06 – 10.02.2022)

Unități de învățare	Compe- tențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Săptă mâna	Observații / MODUL
Evaluare inițială. Elemente introductive		Aplicarea evaluării inițiale. Prezentarea manualului, a strategiei de evaluare	1	S1	MODUL 1
ISTORIE ȘI CIVILIZAȚIE ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC (conținuturi din temele: Popoare și spații istorice. Statul și politica)	1.1., 2.2., 2.3, 3.1.	Romanitatea românilor în viziunea istoricilor Descoperitori de noi spații și culturi între secolele XV-XIX Călători români acasă și în lume Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (sec. IX-XVIII) Evaluare	6	S2-S7	MODUL 1
RELAȚII INTERNAȚIONALE ÎN EVUL MEDIU ȘI ÎNCEPUTURILE MODERNITĂȚII	1.1., 2.2, 3.1.	Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității Evaluare	4	S8-S11	MODUL 2
CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ÎN EVUL MEDIU ȘI ÎNCEPUTURILE MODENITĂȚII (conținuturi din temele: Oamenii, societatea și lumea ideilor. Religia și viața religioasă)	1.1, 4.2, 4.4.	Sate, târguri și orașe din Europa și din spațiul românesc Biserica și școala în Evul Mediu și la începuturile modernității. Construcție ecleziastică și implicare laică Protectorat religios și identitate culturală în Europa și spațiul românesc. Evaluare	4	S12-S15	MODUL 2
PRINCIPATELE ROMÂNE ȘI	2.2, 2.3.	Statul român modern de la proiect politic la realizarea României Mari	4	S16-S19	MODUL 3

<p>PROBLEMA ORIENTALĂ</p> <p>(conținuturi din temele: Oamenii, societatea și lumea ideilor Relații internaționale. Statul și politica)</p>		<p><i>Proiectele politice ale românilor secolele XVIII – prima jumătate a secolului al XIX-lea</i></p> <p>România și concertul european: de la ”criza orientală” la marile alianțe ale secolului XX</p> <p><i>Principatele române și ”problema orientală” - secolele XVII- prima jumătate a secolului al XIX-lea</i></p> <p>Viziuni despre modernizare în Europa secolelor XIX-XX: curente și politici culturale, identități naționale și identitate europeană</p> <p>Evaluare</p>			
<p>STATUL ROMÂN - modernitate, reîntregire, diversitate</p> <p>(conținuturi din temele: Oamenii, societatea și lumea ideilor. Statul și politica. Relații internaționale. Religia și viața religioasă)</p>	<p>1.1., 2.2., 2.3, 3.1, 4.2, 4.4.</p>	<p>Statul român modern de la proiect politic la realizarea României Mari</p> <p><i>Statul român modern: înfăptuire și reforme- a doua jumătate a secolului al XIX lea-începutul sec. XX</i></p> <p>Constituția din 1866, ideologii și partide politice</p> <p><i>România – stat național unitar</i></p> <p>România și concertul european: de la ”criza orientală” la marile alianțe ale secolului XX</p> <p><i>Diplomație și război în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – redeschiderea ”chestiunii orientale”</i></p> <p><i>România de la obținerea independenței la marile alianțe ale secolului XX</i></p> <p><i>Participarea României la primul război mondial</i></p> <p>Politici culturale și românii din afara granițelor. Diversitatea etnică, confesională și soluții politice în România modernă</p> <p>Minorități naționale în România secolului XX</p> <p>Statul, Biserica și diaspora</p> <p>Evaluare</p>	<p>7</p>	<p>S20-S26</p>	<p>MODUL 4</p> <p>*”Școala altfel” sau ”Săptămân a verde”</p>

<p>ROMÂNIA ȘI PROVOCĂRILE SECOLULUI XX</p> <p>(conținuturi din temele: Statul și politica. Oamenii, societatea și lumea ideilor. Relații internaționale)</p>	<p>1.1., 2.2., 2.3, 3.1, 4.2, 4.4.</p>	<p>Redefinirea rolului statului de la primul război mondial până la planul Schumann. Situația României: <i>statul democratic și Constituția din 1923; statul autoritar și Constituția din 1938</i></p> <p>Secolul XX între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa</p> <p>România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. <i>Constituțiile totalitare (1948, 1952, 1965)</i></p> <p>România în perioada ”războiului rece”</p> <p>Construcția democrației postdecembriste. <i>Constituția din 1991</i></p> <p>Evaluare</p>	<p>5</p>	<p>S27-S31</p>	<p>MODUL 5</p> <p>*”Școala altfel” sau ”Săptămâna verde”</p>
<p>Recapitulare finală</p>			<p>1</p>	<p>S32</p>	<p>MODUL 5</p>

*În perioada 27 februarie-16 iunie 2023 se desfășoară programele naționale ”Școala Altfel”, respectiv ”Săptămâna Verde”. Derularea celor două programe **nu se planifică** în același interval de cursuri (modul de învățare).

SECȚIUNEA A III-A

Recomandări privind formarea/ dezvoltarea și evaluarea competențelor specifice aflate în programa școlară în vigoare

1. Prezentarea metodică a unității de învățare

O unitate de învățare este o structură didactică deschisă și flexibilă, unitară din punct de vedere tematic, care se desfășoară pe o perioadă de timp și determină formarea la elevi a unui comportament specific, generat prin integrarea unor competențe specifice și se finalizează prin evaluare.

Proiectarea unei unități de învățare parcurge mai multe etape, care corespund abordării procesului didactic într-o succesiune logică.

Pentru fiecare lecție/unitate de conținut, proiectul unității de învățare oferă date referitoare la elementele de conținut și competențele specifice vizate la care se raportează anumite activități de învățare; totodată sunt indicate resurse materiale, forme de organizare a clasei etc., pentru fiecare activitate, precum și instrumente de evaluare necesare la nivelul lecției (orei).

Lecția este înțeleasă ca o componentă operațională pe termen scurt a unității de învățare. Dacă unitatea de învățare oferă înțelegerea procesului din perspectivă strategică, lecția oferă înțelegerea procesului din perspectivă operativă. Proiectul unității de învățare trebuie să ofere o derivare a lecțiilor componente. Proiectul unei unități de învățare stimulează creativitatea fiecărui profesor. Proiectarea unității de învățare are la baza parcurgerea unui set de întrebări care precizează elementele procesului didactic într-o succesiune logică, în vederea atingerii obiectivelor de referință. Elementele procesului sunt aceleași, oricare ar fi unitatea de învățare vizată. Identificarea unei unități de învățare se face prin tema acesteia. Stabilirea temei de către profesor pe baza lecturii programei, utilizând surse diverse, este primul pas în identificarea unităților de învățare în care va fi împărțita materia anului școlar, respectiv, în organizarea unui demers didactic personalizat. Temele sunt enunțuri complexe legate de analiza scopurilor învățării, formulări fie originale, fie preluate din lista de conținuturi a programei sau din manual, formulări care reflecta din partea profesorului o înțelegere profundă a scopurilor activității sale, talent pedagogic, inspirație, creativitate.

Caracteristicile unității de învățare: determină formarea la elevi a unui comportament specific; este unitară din punct de vedere tematic; se desfășoară în mod sistematic și continuu pe o perioadă de timp; se finalizează prin evaluare.

Prin proiectarea unității de învățare profesorii își stabilesc principalele sisteme de acționare adaptând la fiecare lecție structurile de exerciții, elementele de dozare și formele de exersare corespunzător stadiului de formare/dezvoltare a competențelor unor grupuri și/sau a unor elevi în scop de diferențiere a parcursului școlar.

Proiectarea unității de învățare trebuie să ofere o derivare simplă a lecțiilor componente și să ofere o orientare precisă către scopuri. În funcție de importanța și timpul necesar de realizare unitățile pot beneficia de un număr variabil de lecții, grupate și eșalonate în una sau mai multe etape ale anului școlar. Succesiunea lecțiilor care au conținutul provenit dintr-o singură unitate de învățare poartă denumirea de sistem de lecții sau ciclu tematic. La clasele a X-a, unitățile de învățare se stabilesc și se realizează unitar, cu întreaga clasă.

Deși denumirea și alocarea de timp pentru unitățile de învățare se stabilesc la începutul anului școlar prin planificare, este recomandabil ca proiectele unităților de învățare să se completeze ritmic pe parcursul unui an școlar, având în avans un interval de timp considerat optim pentru ca acestea să reflecte cât mai bine realitatea.

Trebuie să se țină seama ca proiectul unității de învățare să fie elaborat prin raportare permanentă la planificarea calendaristică și să fie în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, pe competențele specifice vizate, pe conținuturi). De asemenea, avem nevoie ca în unitatea de învățare creată să corelăm fiecare competență specifică cu (cel puțin) o activitate de învățare. Numai astfel asigurăm o corelație reală între competența specifică dorită – activitatea de învățare – resursa/resursele alocate fiecărei activități – după caz și metode/ instrumente de evaluare. Activitățile de învățare se construiesc prin corelarea competențelor la conținuturi și presupun orientarea către un anumit scop, redat prin tema activității. În proiectul unității de învățare, profesorul va alătura fiecărei activități de învățare acele resurse pe care le consideră necesare pentru conceperea strategiei. Este recomandat de a propune permanent activități de învățare relevante pentru elevi, care să reflecte interesele elevilor, nevoile lor de învățare.

Evaluarea la finalul unei unități de învățare este obligatorie. Analizarea și interpretarea rezultatelor elevilor se poate determina prin elaborarea unui test de evaluare a unității de învățare. Profesorii pot insista mai mult la clasă pe problemele unde rezultatele elevilor au fost nesatisfăcătoare sau satisfăcătoare într-un procent care depășește 30-40% din efectivul de elevi. Se poate crea posibilitatea parametrizării și a configurării

de către profesor a elementelor care compun diagrama de identificare a deficiențelor, a curenților în pregătirea elevilor, a punctelor tari și slabe în modul de transmitere a informațiilor către profesor. Prelucrarea acestor date statistice se poate face nu numai pe subiecte, ci și pe analizarea itemilor pe tipuri de competențe, deoarece datele pot fi corelate cu matricea de specificații.

Etapele construcției unei unități de învățare le găsiți aici:

<https://istoriestiintesocioumanevl.files.wordpress.com/2016/02/proiectul-unitatii-de-invatare-si-model-logica.pdf>

2. Exemplu de proiectare a unei unități de învățare

Aspecte de avut în vedere:

- *de realizat:*
 - o proiectul unității de învățare prin raportare la planificarea calendaristică și în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile);
- *de corelat:*
 - o fiecare competență specifică cu (cel puțin) o activitate de învățare;
- *de asigurat:*
 - o o corelație reală între fiecare competență specifică – activitatea de învățare – resursa/resursele alocate fiecărei activități – după caz, metode/instrumente de evaluare;
- *de propus:*
 - o activități de învățare relevante pentru elevi, care reflectă interese ale elevilor, nevoile lor de învățare;
- *proiectul unității de învățare se finalizează prin evaluare.*

Proiectul unei unități de învățare

-exemplu-

Unitatea de învățare: REGIMURI POLITICE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Număr de ore: 3 ore

Conținuturi (detalii)	C.S	Activități de învățare (eventual forme de organizare a clasei)	Resurse (eventual forme de organizare a clasei)	Evaluare
Victoria democrației - schimbări majore în plan politic, diplomatic, economic, social, legislativ, mental colectiv	2.2.	- Alcătuirea planului unei investigații- 1, a unui proiect de grup/împărțind clasa în patru grupe (democrație, bolșevism, fascism, nazism)/ utilizând surse diferite	- Manuale - Hărți tematice - Atlas istoric	-Observarea sistematică a elevului în timpul activității.
- Regimuri democratice - Trăsăturile regimurilor democratice - Amenințări la adresa democrației	2.3.	- Realizarea unui eseu despre drumul spre câștigarea puterii politice a 1. bolșevicilor (1917-1922) 2. fasciștilor(1922) 3. naziștilor(1930-1933) folosind diferite surse din manual și din media- prin metoda flipped classroom-2;	- Crestomație de texte - Lucrări de specialitate - Dicționar istoric	-Prezentarea planului de dezbatere -Discuții frontale se pe grupe
- Regimuri democratice reprezentative - Franța - Marea Britanie - Statele Unite ale Americii - Regimuri politice totalitare - Trăsăturile regimurilor totalitare	5.2	- Alcătuirea unui plan de dezbatere bazat pe construirea de afirmații și compararea principiilor care au stat la baza existenței statelor democratice și totalitare;(se pot folosi și jurnalul cu dublă intrare, diagrama Venn etc.) - Prezentarea biografiilor celor mai reprezentativi lideri ai acestor regimuri politice; -Realizarea unui proiect de grup-3 privind însemnătatea deosebită a consolidării și apărării permanente a democrației;	- Fișe de lucru -Activitate individual -Activitate frontal -Activitate de grup	-Prezentarea biografiilor realizate -Verificarea fișelor de lucru

Comunismul-Rusia Sovietică	1.1.	-Dezbatere pe marginea cărții “Ferma animalelor” a scriitorului britanic George Orwell		
Fascismul- Italia Nazismul-Germania	1.2.			

1. **Demersul științific investigativ** are similitudini cu procesul de învățare. **Investigația**, ca demers didactic, se centreează pe o întrebare/ problemă/ fenomen; începe cu ceea ce elevii știu, angajându-i în căutarea răspunsurilor. Este un proces de creativitate, de construire a ceva nou din ceva mai vechi, prin efort și imaginație.

Etapele investigației:

I. Formularea de întrebări se avansarea ipotezelor: evocare/ anticipare;

II. Examinarea surselor de informare;

III. Proiectarea investigației;

IV. Colectarea, analizarea și interpretarea informațiilor;

V. Formularea ipotezelor;

VI. Testarea ipotezelor alternative: crearea, modificarea și respingerea unor ipoteze;

VII. Propunerea unei explicații: reflecție/ explicare;

VIII. Testarea explicației prin includerea altor surse istorice relevante;

IX. Raportarea rezultatelor: asumarea de către elev a propriei învățări;

X. Impactul noilor cunoștințe în diferite domenii: transfer.

Această metodă propune un demers care conduce la formarea de concepte, deprinderi și atitudini specifice istoriei. Rămâne oare investigația un demers didactic valabil pentru învățarea la istorie? Răspunsul este DA. Investigația didactică se finalizează cu folosirea unei alte perspective dobândite pentru a aborda noi probleme și a testa și dezvolta explicațiile obținute pentru alte procese/fenomene istorice de interes. În consecință, prin intermediul acestui proces, elevii sunt puși în situația reorganizării structurilor de gândire și a reprezentărilor asupra unui eveniment istoric.

Investigația, ca metodă didactică, se centreează pe importanța angajării elevilor în procesul cunoașterii, în loc de a-i face să preia un produs final, livrat de către profesor în termeni de cunoștințe statice. Prin urmare, acțiunile profesorilor se modifică în context investigativ: evită să le spună elevilor ceea ce ei „trebuie să știe”; se adresează elevilor nu prin afirmații, ci prin interogații, mai ales prin întrebări divergente; nu acceptă răspunsuri scurte, simple la întrebări; încurajează elevii să interacționeze direct unii cu alții și evită judecățile de valoare asupra a ceea ce se spune pe parcursul acestor interacțiuni; chiar dacă își planifică activitatea minuțios, se comportă flexibil la ore permițând dezvoltări în acord cu interesele și nevoile imediate ale elevilor; măsoară succesul în funcție de achiziția unor comportamente investigative de către elevi; încredere în forțele proprii; interes pentru explorare; distincție dintre relevant și nerelevant; încredere în propria judecată în detrimentul celei comune (împărtășite de alții); flexibilitate în gândire; evitare a răspunsului rapid; lipsa spaimei de a greși; respectarea faptelor și distincția dintre fapte și opinie.

Resurse: Materiale/digitale: harta istorică, surse istorice (fragmente din surse istorice academice, imagini, filme documentare etc.), Internetul, media, laptop, fișe de lucru, dicționare istorice etc.

Timp: cel puțin cu o săptămână înainte profesorul stabilește programul în detaliu al desfășurării acestei lecții cu elevii. Apoi, tema se poate realiza într-o oră de curs de 50 de minute.

Sfaturi practice. Este nevoie de timp pentru examinarea și explorarea serioasă a acestei probleme. De multe ori, înțelegerea problemei presupune rezolvarea ei. „Spargerea” problemei în părți mai mici va facilita rezolvarea. Este de preferat rezolvarea problemei „pe bucăți”. Resursele pentru rezolvarea unei probleme sunt nenumărate. Formularea unei probleme determină un registru de alegeri: întrebările adresate determină răspunsurile obținute. Prima abordare a unei probleme reflectă adeseori o soluție preconcepțată și poate duce ușor la blocaj. Un registru amplu de alegeri (idei, soluții posibile) permite alegerea celei mai bune variante.

Modalitatea de evaluare:

Se realizează holistic, prin evidențierea următoarelor aspecte:

- Strategia de rezolvare;
- Aplicarea tuturor cunoștințelor studiate;
- Corectitudinea selectării datelor, faptelor, evenimentelor;
- Abilitatea elevilor în a formula ipotezele investigației;
- Prezentarea observațiilor;
- Produsele realizate și argumentarea lor;
- Atitudinea elevilor față de sarcina dată;
- Modul cum au dezvoltat deprinderi de lucru individuale sau de grup etc.

2. Metoda flipped Classroom „clasa inversată” + Zoom Meeting

Aplicarea tehnologiei „clasei inversate” este necesară deoarece:

- elevul obține cunoștințele la timpul dorit;
- elevul obține cunoștințele într-un ritm propriu;
- consultațiile individuale online oferă posibilitatea observării progresului și nivelului fiecărui elev în parte;
- metoda nu cere tehnologii și dispozitive sofisticate;
- elevul utilizează surse de informație variate.

Pentru **asigurarea reușitei** procesului de „inversare a clasei” este necesar de a:

- elabora materiale didactice sub formă de prezentări video;
- alege un sistem de dirijare a procesului de instruire (Edmode, Moodle etc.);
- determina strict termenul de realizare a sarcinilor pentru elevi;
- asigura accesul la materialele didactice pentru cei care nu au Internet acasă;
- explica concepția modelului părinților.

Învățarea și evaluare pe bază de proiect cu utilizarea media poate oferi elevilor o serie de opțiuni prin intermediul platformelor online de învățare : platformele Google Classroom, Google Meet sau Zoom care permit încărcarea materialelor didactice, desfășurarea videoconferințelor și organizarea de activități pe grupe. Putem folosi și Padlet, Prezi, Power Point.

Google Jamboard – este o modalitate facilă de a vedea de la elevi toate răspunsurile oferite de ei pe post-it-uri virtuale. Jamboard este în fapt o tablă digital interactivă pentru a putea lucra fiecare elev sau profesor cu Google Works pace. Cu această aplicație elevii pot vedea și trimite articole Jam altor colegi și profesorului.

Google Forms este ușor de folosit pentru a obține feedbackul, pentru a trimite confirmări de participare la lecția online, pentru a crea texte. Profesorul poate în această aplicație să include imagini sau video pentru interpretare sau material de reflecție pentru elevii din cadrul grupelor.

Funcția Quizz oferă un feedback rapid la evaluare, dacă au greșit, la ce item etc.

Cu ajutorul aplicației **Kahoot** elevii pot deveni profesorii lor, construind pentru antrenamentul lor itemi, teste.

Trebuie remarcată ideea că în contextul învățării online implicarea profesorului și a elevilor este absolut esențială iar aceste instrumente pot crea o interacțiune între elevi și profesor deosebit de eficientă. Profesorul stabilește planul de acțiune pe care îl va da elevilor în îndeplinirea sarcinilor, planifică resursele care vor fi utilizate. Prin această metodă, profesorul organizează și stimulează situațiile de învățare.

3. Proiectul de grup - activitate colectivă a elevilor, care are drept scop realizarea unui produs comun. Este o activitate de durată, constituită din: informare; planificare; decizie; implementare; control; evaluare. Acesta este un instrument recomandat pentru evaluarea sumativă. În timpul realizării proiectului sunt evaluate: competențele; alegerea metodele de lucru; măsurarea și compararea rezultatelor; utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, a materialelor; corectitudinea și acuratețea tehnică; organizarea ideilor și a surselor folosite într-un raport; calitatea prezentării.

Elevii trebuie să aibă un anumit interes pentru subiectul respectiv; să cunoască dinainte unde își vor găsi resursele materiale; să fie nerăbdători pentru a crea un produs de care să fie mulțumiți. Ei decid în grup asupra alternativelor sau strategiilor de rezolvare a sarcinilor primite din partea profesorului. Fiecare participant la proiect trebuie să își desfășoare activitățile creativ, independent și responsabil. Membrii proiectului sunt conduși către autoînvățare, implementare și evaluare a procesului de învățare.

Profesorul va trebui: să pregătească în detaliu procesul de învățare; să schimbe permanent idei cu elevii pe tot parcursul derulării proiectului; să încurajeze elevii să studieze și să formuleze corect întrebări; să acorde o atenție specială cooperării, organizării sarcinilor pentru lucru în echipe, fiind într-o comunicare permanentă cu aceștia.

Fișa de evaluare a proiectului poate să vizeze dacă:

- Au fost avute în vedere ideile indicate;
- Au fost accesate toate căile de documentare;
- Sunt realizate toate fișele de documentare stabilite în plan;
- S-au identificat toate soluțiile posibile de abordare a lecției;
- S-a realizat analiza soluțiilor identificate prin evidențierea avantajelor/dezavantajelor;
- S-a argumentat corect varianta aleasă;
- Au fost numiți responsabili de proiect și liderul de grup;
- Au fost alocate responsabilitățile în cadrul proiectului;
- S-a realizat planificarea activităților pe grupe de lucru;

- S-au întocmit diagramele corespunzătoare;
- S-au respectat planurile stabilite;
- S-au asamblat sub-proiectele în proiectul final;
- S-a analizat și validat proiectul final;
- S-a realizat prezentarea proiectului.

Observații posibile/ răspunsuri cu DA/NU:

- Proiectul are validitate în raport cu: tema, scopul, obiectivele, metodologia abordate;
- Proiectul demonstrează complexitatea temei ;
- Elaborarea și redactarea proiectului au fost realizate conform planificării;
- Opțiunea elevilor pentru utilizarea anumitor surse istorice este bine justificată și argumentată în contextul proiectului;
- Prezentarea a proiectului demonstrează o bună argumentare a ideilor.
- Proiectul reprezintă, în sine, o soluție argumentată cu elemente de originalitate;
- Realizarea proiectului a necesitat activarea unui număr semnificativ de competențe.

Impactul proiectului de grup asupra elevilor: abilități de management; capacități de planificare a acțiunilor; competențe de lucru cu diverse platforme educaționale online; colaborare; parteneriat; dezvoltarea inteligențelor multiple.

Rezolvarea în echipă a unui proiect de grup folosind mijloacele digitale pe o temă dată este o provocare și pentru profesor și pentru elevi. Profesorul are menirea să încurajeze elevii în reușita lor în sarcina dată, să aibă o atitudine pozitivă față de muncă pe care o depun elevii săi, să dea dovadă de bune intenții etc.

Evaluarea formativă a unei unități de învățare se poate realiza prin: - observarea sistematică a activităților elevilor - aprecierea orală prin calificative a răspunsurilor și activităților desfășurate - interevaluare pe baza unui test cu itemi – activitate individuală și frontală - argumentarea în favoarea, respectiv contra unei idei, utilizând raționamente istorice etc.

3. Competența generală: 1. Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă

Competența specifică: 1.2. Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric

1. Alcătuirea unei liste de argumente care susțin un punct de vedere referitor la un fapt/ proces/ personaj istoric, utilizând informații din surse istorice variate (tipărite/ online)
2. Elaborarea argumentelor care susțin un punct de vedere referitor la un fapt/ proces/ personaj istoric în cadrul unei dezbateri sau discurs etc.

Conținut: Anul 1848 în Europa

Activitate de învățare: dezbaterăa unei moțiuni privind răspândirea revoluției pașoptiste în Europa

Timp: 2 ore

Dezbaterăa constă în abordarea unei teme din două perspective diametral opuse, fiind o metodă cu care elevii sunt familiarizați din clasa a VII-a. Acest tip de abordare pro-contra le dezvoltă elevilor abilitatea de a analiza diverse situații-problemă din multiple perspective, îi stimulează să emită judecăți asupra unui fenomen sau fapt pe baza unor criterii obiective, să apere o poziție folosind argumente susținute de dovezi și nu de opinii. Metoda dezbaterii tip Karl Popper constă în abordarea unei moțiuni din două perspective opuse, prin constituirea a două echipe: *echipa afirmatoare* – care trebuie să susțină moțiunea, *echipa negatoare* – care trebuie să combat moțiunea. Exemplu: la domeniul de conținut ”Anul 1848 în Europa”, li se va solicita elevilor să valorifice diverse surse istorice scrise, resurse audio-vizuale (fotografii, imagini, filme documentare) în susținerea/ combaterea unei moțiuni privind atitudinea marilor puteri europene/ populației față de revoluția pașoptistă.

În realizarea unei dezbateri eficiente vor fi parcurse următoarele etape:

Prima oră: inițierea dezbaterii, formarea grupelor și pregătirea dezbaterii

1. Inițierea dezbaterii - anunțarea temei/moțiunii. Profesorul informează elevii cu privire la subiectul sau problema care urmează a fi discutată, solicitând elevilor să-și exprime poziția.

Tipuri de moțiuni care pot fi supuse dezbaterii

	Descriptivă	Imperativă	Comparativă
Strategie	Se adresează naturii acțiunii guvernamentale/ organizaționale	Cere o acțiune guvernamentală/ organizațională	Contrastează 2 sau mai multe acțiuni guvernamentale/ organizaționale care intră în conflict
	<i>Austria, Turcia și Rusia au intervenit în reprimarea revoluției pașoptiste</i>	<i>Revoluționarii maghiari ar fi trebuit să colaboreze cu celelalte popoare din Austria</i>	<i>Regele Piemontului a avut o atitudine deschisă față de liberalism în comparație cu regele Prusiei</i>
Valoare	Se adresează naturii unei atitudini personale/ a societății	Cere o atitudine personală/ a societății	Contrastează două sau mai multe atitudini personale sau ale societății
	<i>Principala cauză a revoluției a fost dorința de a impune regimuri democratice</i>	<i>Orice cetățean ar fi trebuit să se bucure de egalitate în fața legilor și libertate personală</i>	<i>Dreptul la proprietate era mai important decât libertatea tiparului</i>
Factuală	Se adresează adevărului unor condiții sau relații	Cere găsierea adevărului unor condiții sau relații	Contrastează adevărul probabil din două sau mai multe condiții sau relații
	<i>Revoluția de la 1848 reprezintă reacția popoarelor europene față de sistemul impus la Congresul de la Viena (1815)</i>	<i>Guvernele provizorii s-au bucurat de un larg sprijin din partea populației</i>	<i>Ideile revoluției pașoptiste au avut mai mult succes în Moldova decât în Țara Românească</i>

- Formarea grupelor în funcție de pozițiile exprimate (echipa afirmatoare și echipa negatoare), desemnarea arbitrilor (pentru dezbaterile de tip Karl Popper).
- Pregătirea dezbaterii - documentarea, elaborarea de fișe de idei, identificarea posibilităților de interpretare a motiunii prin analiza definițiilor și a termenilor - cheie (clasificarea, analiza și sistematizarea dovezilor în funcție de argumentele și contraargumentele pentru care pot fi clasificate)

Texte-suport (profesorul selectează textele-suport în funcție de motiunea pentru care a optat)

Textul A. Despre acțiunile lui Nicolae I, țarul Rusiei (1825-1855)

„Peste hotare Nicolae a reușit să contribuie la limitarea impactului pe care l-au avut revoluțiile de la 1848. El a oferit un împrumut de 6.000.000 de ruble ca ajutor pentru sprijinirea regimului din Austria și a înăbușit cu fermitate o revoltă naționalistă în Moldova și Țara Românească. În 1849 țarul a trimis 150.000 de soldați în Ungaria ca să ajute la reprimarea rebeliunii conduse de Kossuth. Acest fapt nu numai că i-a dat ocazia noului conducător al Austriei să recâștige controlul asupra Ungariei, dar le-a permis austrieșilor să trimită trupe în scopul pacificării posesiunilor italiene.”
(Russell Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Textul B. Ziaristul american Francis Bowen despre revoluția din Ungaria și Transilvania

„În învălmășeala generală care a urmat, fiecare partid și neam a luptat pentru sine însuși; fiecare nație a încheiat alianțe și a căutat sprijin numai pentru conjunctura de moment, fără cea mai mică referință la doctrinele politice și sociale ale aceluia al căror ajutor ei îl cereau și a căror cauză ei de fapt o favorizau. Maghiarii, aristocrații în dublul sens, ca clasă și ca neam, și care aveau acum arma în mână pentru a conserva învechitele lor instituții feudale, fac cauză comună cu republicanii roșii de la Viena, care, ca și frații lor din întreaga Europă, nu urmăresc decât răsturnarea vechii ordini și totala distrugere a tuturor formelor sociale și administrative existente. Croații și alți slavoni, democrați ca instinct și țel, și proscriși ca rebeli de către ambele partide la începutul luptei, au luptat vitejește, ajutând pe împăratul Austriei să zdrobească nobilimea insurgentă din Ungaria. Burgherii republicani germani din Transilvania s-au unit întâi cu iobagii valahi, a căror cerere de emancipare ei tocmai o respinseseră și au chemat apoi pe ruși în țară ca să-i protejeze împotriva ostilității nemiloase a maghiarilor și secuilor, care fuseseră aliații lor neclintii timp de patru secole.”

(Bogdan Murgescu (coord.), *Istoria României în texte*)

Textul C. Despre activitatea guvernului provizoriu din Țara Românească

„Noul guvern a încercat să-și consolideze poziția prin promovarea unor reforme și înființarea de noi instituții. Una dintre primele sale acțiuni a fost să-și asigure propria apărare prin crearea unei forte armate sub conducerea generalului Gheorghe Magheru. (...) Diferențele dintre Rusia și guvernul provizoriu au fost fundamentale și până la urmă s-au dovedit a fi ireconciliabile. Țarul își arătase deja intenția de a menține protectoratul rus asupra Principatelor, prin trimiterea de trupe peste Prut, la 25 iunie/ 7 iulie, pentru a ocupa Moldova. (...) Conștient de pericolul de la răsărit, guvernul provizoriu a dus o politică de echilibru, căutând să obțină sprijin din partea Franței și a Marii Britanii, dar fără nici un rezultat.” (Mihai Bărbulescu ș. a., *Istoria României*)

Textul D. Prevederi din constituția adoptată de regale Piemontului, Carol Albert, la 8 februarie 1848

„Art.6. Puterea legislativă va fi exercitată colectiv de către rege și cele două Camere.

Art.7. Prima dintre aceste Camere va fi compusă din membri numiți de rege pe viață; a doua va fi electivă, pe baza censului ce va fi hotărât.

Art.10. Nici o taxă nu va fi impusă sau percepută, dacă nu este adoptată de camere și sancționată de rege.

Art.11. Presa va fi liberă, dar supusă prevederilor legilor restrictive.

Art.12. Libertatea individuală va fi garantată.”

(Adriana Stiles, *Unificarea Italiei, 1815-1870*)

Textul E. Fragment din Declarația de la Heidelberg (5 martie 1848)

„Germania nu trebuie să se angajeze în război prin intervenția în afacerile interne ale țărilor vecine ori prin nerecunoașterea schimbărilor ca au avut loc în acele state. Germanii nu trebuie să aibă motive de a îngrădi sau de a răpi altor națiuni libertatea și independența, pe care și ei le cer ca pe niște drepturi ale lor. Întrunirea unei adunări naționale reprezentative, alese din toate landurile germane, în funcție de numărul locuitorilor, nu mai trebuie amânată, atât pentru înlăturarea pericolelor interne și externe iminente, cât și pentru dezvoltarea unei puternice și înfloritoare vieți naționale germane!”

(Adriana Stiles, *Unificarea Germaniei*)

Se împart elevilor textele-suport pentru pozițiile pe care le-au adoptat, după care se recomandă celor două grupe ca pentru ora următoare, când va avea loc dezbateră propriu-zisă, să selecteze din manual și din textele-suport informațiile care pot susține/ combate moțiunea enunțată, să caute și alte materiale care să vină în sprijinul opiniei lor. Profesorul stabilește împreună cu elevii, prin brainstorming, motivele pro și motivele contra. Fiecare echipă construiește propria argumentare atât pentru cazul afirmator, care susține moțiunea, cât și pentru cazul negator, care combate moțiunea, va desemna câte 3 reprezentanți care vor participa la dezbateră. Profesorul are rolul de moderator, îndrumând echipele. La sfârșitul orei fiecare echipă trebuie să aibă construit atât cazul afirmator, cât și cel negator.

Etape în construirea unui argument	Etape în construirea unui contraargument	Etape în reconstruirea unui argument contraargumentat anterior
Afirmația: <i>Noi susținem</i> faptul că principala cauză a revoluției a fost dorința de a impune regimuri democratice	Negația: <i>Noi nu suntem de acord cu această afirmație</i>	Reenunțarea afirmației argumentului inițial, respectiv a contraargumentului echipei oponente
Explicația: Ne bazăm pe următoarele argumente:	Explicația (contraargumentele): deoarece considerăm că	Întărirea poziției cu noi explicații și argumente
Dovezile: În sprijinul argumentelor prezentăm următoarele dovezi:	Dovezile: În sprijinul argumentelor prezentăm următoarele dovezi:	Susținerea de noi dovezi:
Concluzia: <i>Deci, putem</i> afirma faptul că principala cauză a revoluției a fost dorința de a impune regimuri democratice	Concluzia: <i>Deci, putem</i> nega faptul că principala cauză a revoluției a fost dorința de a impune regimuri democratice	

A doua oră: desfășurarea dezbaterii, analiza și evaluarea dezbaterii

3. **Desfășurarea** efectivă a dezbaterii. Elevii sunt așezați într-o ordine propice dezbaterii, astfel încât grupele să se afle pe poziții opuse, reprezentanții grupelor în rândul din față, iar publicul (elevii care nu participă în mod direct la dezbateră) să fie plasat în spatele celor două grupe.

Dezbateră este începută de una dintre echipe (echipa afirmatoare), iar fiecare membru al echipei va lua cuvântul pe rând; primii vorbitori din fiecare echipă își vor prezenta coechipierii și vor enunța poziția afirmativă, respectiv negativă față de moțiune. Pentru ordinea membrilor echipelor **poate** fi utilizat modelul dezbaterii Karl Popper:

Discurs	Vorbitor	Timp
Echipa afirmatoare - primul discurs: enunțarea poziției, prezentarea argumentelor susținute de dovezi; echipa negatoare - ascultă și notează argumentele și pregătește contraargumentele	A1	6 minute
Echipa negatoare - adresează întrebări	N3 adresează 3 întrebări A1, acesta răspunde	3 minute
Echipa negatoare - primul discurs: enunțarea poziției, prezentarea propriilor argumente susținute de dovezi, aduc contraargumente la poziția echipei afirmatoare; echipa afirmatoare pregătește contraargumentele reconstrucției	N1	6 minute
Echipa afirmatoare - adresează întrebări	A3 adresează 3 întrebări N1, acesta răspunde	3 minute
Echipa afirmatoare - contraargumentează, aduce noi explicații, raționamente și dovezi	A2	5 minute
Echipa negatoare - adresează întrebări	N1 adresează întrebări A2, acesta răspunde	3 minute
Echipa negatoare - contraargumentează, aduce noi explicații, raționamente și dovezi	N2	5 minute
Echipa afirmatoare - adresează întrebări	A1 adresează întrebări N2, acesta răspunde	3 minute
Echipa afirmatoare - concluzii	A3	5 minute
Echipa negatoare - concluzii	N3	5 minute

Timpul alocat fiecărui discurs poate fi limitat la 3 minute, respectiv timpul alocat pregătirii contraargumentării la 1 minut. Profesorul sau un elev va cronometra fiecare intervenție, astfel încât să nu poată depăși timpul dedicat fiecărei secvențe.

4. Analiza/evaluarea dezbaterii

- Arbitrii pot pune întrebări echipelor, în scopul de a-i ajuta să-și clarifice unele aspecte importante ale dezbaterii, vor evalua prestația fiecărui vorbitor (argumentare, contraargumentare, formularea concluziilor, prezentare – organizare, stil, exprimare, fair play); arbitrii pot să aleagă un vorbitor care să prezinte concluziile și decizia, într-un discurs de maximum 2 minute;

- Feedbackul profesorului – profesorul va realiza evaluare general a ideilor exprimate, rezultate în urma analizelor de grup, va sublinia ideile valoroase și aspectele apărute în timpul dezbaterii.

La finalul dezbaterii, profesorul va cere celor două grupe care s-au confruntat să facă aprecieri asupra calității argumentelor și a expunerii, utilizând următoarele grile de evaluare:

GRILĂ DE EVALUARE PENTRU PREZENTARE - Criterii: Foarte bine, bine, slab

- Fixează principalele idei pe care urmează să le prezinte
- Argumentează cele prezentate
- Respectă formatul raportului, prezentării

GRILĂ DE EVALUARE PENTRU DEZBATERE - Criterii: Foarte bine, bine, slab

- Urmărește atent intervențiile colegilor
- Se implică în discuții la momentul potrivit
- Aduce argumente pertinente pentru tema dată
- Compară și evaluează diferite puncte de vedere exprimate în legătură cu tema dată
- Argumentează opțiunea personală în confruntarea cu puncte de vedere divergente
- Respectă ideile și părerile celorlalți, chiar dacă nu coincid cu ale lui.

Descriptori de performanță:

- **nivel minim** - Rezolvă sarcina parțial, având dificultăți în utilizarea termenilor istorici, în formularea argumentului/ contraargumentului, identificarea informațiilor care susțin un argument, formulează vag o concluzie. Pentru a atinge acest nivel, elevii trebuie să identifice 2-3 dovezi care susțin un argument/ contraargument privind cauzele revoluției pașoptiste

- **nivel mediu** - Rezolvă sarcina cu mici erori care țin de utilizarea termenilor istorici, formularea argumentului/ contraargumentului, respectiv a concluziei. Formulează corect argumentul/ contraargumentul, utilizând 2-3 informații concludente privind desfășurarea revoluției pașoptiste, colaborează cu membrii echipei în construirea discursului.

- **nivel maxim** - Rezolvă corect toate sarcinile, compară informațiile din textele-suport și sursele suplimentare, formulează complet argumentul/ contraargumentul, argumentează opțiunea personală în confruntarea de puncte de vedere divergente privind atitudinea marilor puteri europene/ populației față de revoluția pașoptistă, colaborează constant cu membrii echipei, respectând ideile și părerile celorlalți.

Recomandări pentru construirea învățării remediale pentru elevi care se confruntă cu dificultăți de învățare, respectiv cu risc de eșec școlar, inclusiv din perspectiva învățării la distanță/online

- pentru elevii care se confruntă cu dificultăți de învățare, profesorul propune realizarea unei fișe de construire a unui argument pe baza unor imagini, secvențe din film istoric;

- în situația când există elevi cu situație de eșec școlar din perspectiva învățării on line, se vor realiza activități de lucru individual pentru nivel minim și mediu (exerciții de formulare a unui argument, activități pe perechi).

4. Competență generală: 2. Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale

Competență specifică: 2.5. Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane

Exemple de activități de învățate pentru competența specifică 2.5:

- exerciții de recunoaștere a consecințelor directe , respectiv indirecte ale unor evenimente/fapte istorice, pe baza surselor istorice;

- completarea unor organizatori grafici în vederea ilustrării consecințele directe și indirecte ale unor evenimente/fapte istorice, pe baza cunoștințelor acumulate și/sau a surselor istorice (pentru activitatea on-line, vor fi utilizate diverse aplicații electronice precum Padlet, Prezi, Power-Point);

- realizarea unui joc de rol în cadrul unei dezbateri ce are ca subiect o situație - problemă privitoare la consecințele unor fapte istorice (activitate exemplificată mai jos).

Conținuturi asociate: State naționale și multinaționale în a doua jumătate a secolului XIX: România, Germania, Austro-Ungaria.

Tipul lecției: de recapitulare și consolidare

Metoda didactică interactivă: jocul de rol sau învățarea prin dramatizare este o metodă activ-participativă, utilizată încă din Antichitate, în Grecia (secolul IV î. Hr.), așa cum ilustrează Kolios, în piesa sa de teatru „Gramatic”, unde literele alfabetului sunt prezentate învățăceilor sub forma unor personaje. Această metodă s-a impus în pedagogia contemporană în perioada interbelică și urmărește formarea modului de a gândi, simți și acționa, specific unui anumit statut, dezvoltarea capacităților empatice, a capacității de a rezolva situații problematice, verificarea corectitudinii și eficienței comportamentelor formate la elevi și înlăturarea comportamentelor neadecvate.

Resurse: portofoliu realizat de elevi – în lecțiile precedente - pe baza bibliografiei suplimentare, surse documentare scrise și electronice (filme/piese de teatru cu caracter istoric, prezentări PowerPoint), recuzita folosită pentru realizarea jocului de rol, fișa de lucru pentru completarea organizatorilor grafici, fișa de lucru pentru evaluarea jocului de rol.

Exemplificarea activității de învățare

1. Organizarea activității

În vederea consolidării conținuturilor asociate și dezvoltării competenței vizate (2.5), elevii sunt împărțiți în trei grupe (cu două săptămâni înainte de desfășurarea activității), fiecare grupă având repartizată o temă și mai multe surse istorice:

- **grupa nr. 1 – Impunerea sistemului dualist și evoluția Imperiului Austro-Ungar până la primul război mondial** (textele aflate în studiu pot cuprinde informații referitoare la instituirea sistemului dualist, instituțiile de conducere, politica de germanizare/maghiarizare și centralizare, lupta de emancipare a cehilor, românilor, slovacilor și croaților ș.a.);

- **grupa nr. 2 – Unificarea și evoluția Germaniei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea** (textele aflate în studiu pot cuprinde informații referitoare la personalitățile politice, războaiele purtate de Prusia pentru unificare, evoluția politico-economică a statului german după unificare, relațiile internaționale ș.a.);

- **grupa nr. 3 – Unificarea Principatelor Române și evoluția României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea** (textele aflate în studiu pot cuprinde informații referitoare la unificarea Principatelor Române, reformele lui Al. I. Cuza, Constituția din 1866, constituirea partidelor politice ș.a.).

De asemenea, tot înainte cu două săptămâni, fiecărei grupe i se atribuie și câte o situație - problemă, aflată în dezbateri în partea a doua a lecției, când elevii vor realiza un joc de rol:

- **grupa nr. 1** va juca rolul de parlamentari ai Austro-Ungariei și va dezbate următoarea situație - problemă *Consecințele instituirii regimului dualist au fost preponderent pozitive sau preponderent negative?*

- **grupa nr. 2** va juca rolul de parlamentari ai Germaniei și va dezbate următoarea situație-problemă - *Consecințele unificării Germaniei au fost preponderent pozitive sau preponderent negative?*

- **grupa nr. 3** va juca rolul de parlamentari ai României și va dezbate următoarea situație - problemă - *Consecințele înlăturării lui Al. I. Cuza și aducerii lui Carol I au fost preponderent pozitive sau preponderent negative?*

Încoronarea lui Franz Joseph ca rege al Ungariei (8 iunie 1867)	Proclamarea Imperiului German (18 ianuarie 1871)	Unirea Principatelor de Theodor Aman
		
Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Franz_Joseph_al_Austriei/	Sursa: Jean-Michel Lambin, (coord.), <i>Histoire</i> , Paris, Hachette Éducation, 2007.	Sursa: Vasile Florea, Theodor Aman, București, Editura Monitorul Oficial, 2010.

2. Desfășurarea activității pe grupe, prin utilizarea jocului de rol (1-2 ore, în funcție de profilul clasei)

a) Moment organizatoric

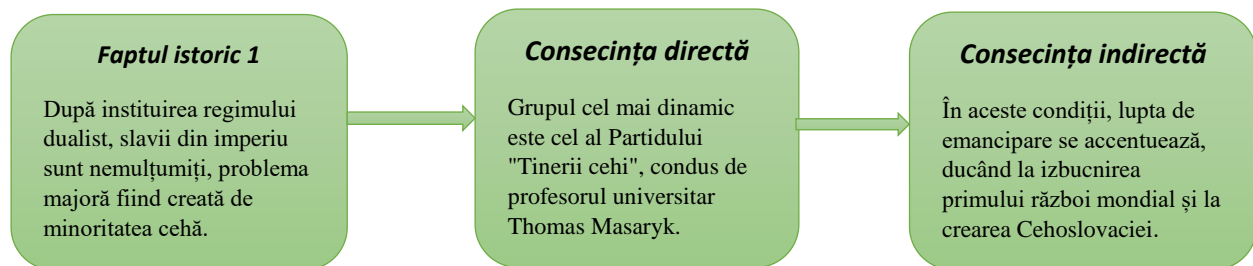
La începutul activității, profesorul le reamintește elevilor că jocul de rol trebuie să aibă la bază documentarea științifică (bibliografie suplimentară, textele istorice suport), să utilizeze limbajul istoric și să se recomadă improvisarea unor elemente de decor/de vestimentație. De asemenea, precizează că, în realizarea jocului de rol, trebuie implicați toți elevii grupei.

b) Realizarea jocului de rol

Prima parte a activității: Joc de rol - Profesorul de istorie

În această etapă, membrii unei grupe vor juca rolul profesorului de istorie, iar membrii celorlalte două grupe vor juca rolul de elevi, având ca sarcină de lucru analiza unor surse istorice la prima vedere și completarea organizatorilor grafici (după modelul de mai jos), prin precizarea câte unui fapt istoric și menționarea consecințelor directe și indirecte ale acestuia. Faptele istorice și consecințele directe vor fi selectate preponderent din surse, pentru a ilustra relația cauză-efect între două informații cu caracter istoric, iar consecințele indirecte vor fi precizate pe baza bibliografiei suplimentare parcurse și a cunoștințelor dobândite anterior. Ulterior, rolurile grupelor se vor schimba, astfel încât fiecare dintre acestea să joace rolul profesorului de istorie.

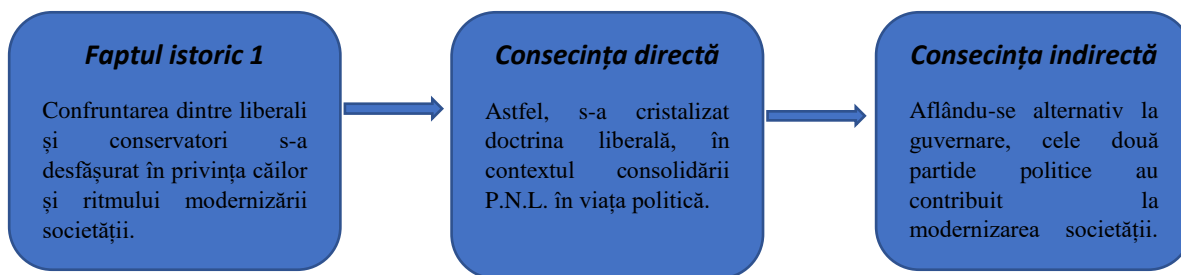
Impunerea sistemului dualist și evoluția Imperiului Austro-Ungar până la Primul Război Mondial

Unificarea și evoluția Germaniei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Unirea Principatelor Române și evoluția României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Partea a doua a activității: Joc de rol - Parlamentarii austrieci/germani/români

În partea a doua, elevii vor juca pe rând rolul de parlamentari din secolul al XIX-lea, dezbătând situațiile - problemă menționate mai sus. Fiecare grupă a avut libertatea de a se organiza înainte de desfășurarea activității, alegându-și un președinte al Parlamentului (care să conducă ședința), împărțind grupa în două subgrupe (una va pleda pentru consecințe preponderent pozitive, cealaltă pentru consecințe preponderent negative) și realizând jocul de rol prin care să-și exprime un punct de vedere, susținut de 2-3 argumente.

În paralel, elevii celorlalte două grupe, care nu sunt implicați în jocul de rol, vor completa grila de evaluare a discursului în vederea desemnării la sfârșitul activității a titlului de CEL MAI BUN PARLAMENTAR AUSTRO-UNGAR/GERMAN/ROMÂN.

După finalizarea prezentării jocurilor de rol, în vederea conștientizării necesității implicării civice, se va răspunde următoarelor cerințe

1. Susțineți cu două argumente necesitatea implicării cetățenilor în viața politică.

2. Menționați două consecințe directe și două consecințe indirecte ale neimplicării cetățenilor în viața politică.

c) Evaluarea se va realiza pe tot parcursul activității, după următorul barem de notare:

- pentru prezentarea surselor istorice: **15 puncte** (7 puncte pentru prezentare incompletă, 3 puncte pentru prezentare lacunară);
- pentru menționarea unui fapt istoric și a unei consecințe directe și unei indirecte pe baza surselor istorice: **15 puncte** (5 puncte pentru faptul istoric, câte 5 puncte pentru fiecare consecință);
- pentru realizarea jocului de rol: **40 de puncte** (10 puncte pentru formularea punctului de vedere; 15 puncte pentru menționarea argumentelor istorice; 5 puncte pentru utilizarea limbajului istoric; 10 puncte pentru transpunerea în scenă a discursului sau contribuția la organizarea echipei pentru transpunerea în scenă);
- **10 puncte** pentru formularea concluziilor;
- **20 de puncte** pentru rezolvarea cerințelor;
- **10 puncte din oficiu.**

Descriptori de performanță pentru competența specifică 2.5

Nivel minim: rezolvă sarcina parțial, având dificultăți atât în ceea ce privește utilizarea limbajului istoric, înțelegerea surselor istorice, identificarea consecințelor directe și indirecte, realizarea jocului de rol, formularea concluziilor.

Nivel mediu: rezolvă sarcina cu mici erori în ceea ce privește identificarea consecințelor directe și indirecte, realizarea jocului de rol, formularea concluziilor, însă utilizează limbajul istoric, înțelege sursele istorice și rezolvă cerințele finale.

Nivel maxim: rezolvă corect toate sarcinile de lucru.

d) Recomandări adaptate la diferite nevoi de învățare, cu rol de a sprijini profesorii în construirea învățării remediale pentru categoriile de elevi în risc:

- Elevii care au dificultăți în *examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane*, vor lucra mai mult cu surse istorice la prima vedere, rezolvând sarcini de tipul: recunoașterea/transcrierea unei consecințe directe/indirecte; elaborarea de scurte prezentări care includ consecințe etc.
- Elevii care au dificultăți în **transpunerea în scenă a conținutului istoric**, vor fi implicați în mai multe exerciții similare și vor fi consiliați în vederea dezvoltării încrederii în sine și a abilității de a se exprima liber. Evaluarea se va realiza pe baza criteriilor stabilite, comparabile cu cele menționate mai sus, prin acordarea unui punctaj mai mare deoarece transpunerea în scenă a unor informații istorice este un exercițiu cu un grad sporit de dificultate.

ANEXE

Sursa 1 „Cancelarul Prusiei, Bismarck dorea să realizeze unitatea germanilor prin înlăturarea Austriei din procesul unificării Germaniei. Din acest considerent, s-a aliat cu Italia, dornică să elibereze regiunea Veneției, ocupată de Austria. Războiul a fost declanșat în 1866. Austriecii, învinși de italieni în sud, au fost învinși și de prusaci în nord, la Sadova (iulie 1866). Victoria prusacă a înlăturat definitiv orice posibilitate de unire a poporului german în jurul Austriei. Prusia a anexat mai multe state germane din nord, foste aliante ale Austriei, și a format Confederația Nord-Germană, pe care o controla. Astfel, Confederația Germană, creată la congresul de la Viena (1815), a dispărut (...). Pentru a supraviețui acestei înfrângeri, Austria s-a transformat, în 1867, în dubla monarhie austro-ungară (...). În 1870, candidatura unui văr al regelui Prusiei la tronul Spaniei, îi permite lui Bismarck să genereze mari tensiuni diplomatice (...). Atunci, Franța declară război Prusiei. În consecință, toate statele germane din sud se aliază cu Prusia. Franța este înfrântă. Napoleon al III-lea este făcut prizonier la Sedan, la 2 septembrie 1870, și regimul celui de-al II-lea imperiu s-a prăbușit”.

(Jean-Michel Lambin coord., *Histoire*)

Sursa 2 „Marea noutate față de perioada precedentă este spectaculoasa dezvoltare a economiei germane. Desigur, industrializarea este anterioară unificării, dar aceasta din urmă favorizează accelerarea fenomenului prin crearea unei mari piețe de desfacere care a luat locul Zollverein-ului și care s-a pus la adăpost de concurența străină prin adoptarea, în 1879, a unor tarife de protecție foarte mari. Din acest moment, având o monedă solidă, în perioada următoare, Reichul poate să-și folosească imensele atuuri: resurse naturale din abundență, mai ales potasa din Alsacia și cărbunele din regiunea Ruhr (...), o puternică creștere demografică care, în ciuda masivei emigrări spre Lumea Nouă, face ca populația să crească de la 41 la 65 de milioane de locuitori între 1871 și 1914. La toate acestea se adaugă dinamismul întreprinzătorilor, cum ar fi Krupp și Thyssen în siderurgie, Siemens și Rathenau în industria electrică, Bayer în chimie (...). De altfel, începând din 1890, se asistă la o adevărată explozie a industriei germane (...), iar Germania se instalează pe primul loc între puterile europene, luând-o înaintea Regatului Unit pe ansamblul producției industriale și supunând comerțul britanic unei concurențe foarte puternice”.

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria Europei*, vol. IV)

Sursa 3 „Totuși, deși acordul a sporit în multe privințe drepturile maghiarilor, compromisul a avut în egală măsură menirea de a subordona Ungaria Habsburgilor. Pachetul de legi pe care îl includea acordul specifica faptul că, în privința problemelor externe și militare, monarhia dualistă era o entitate unică. Astfel, acordul stipula faptul că va exista o armată imperială unică și trei ministere comune – externe, apărare și finanțe. Împăratul deținea controlul în ceea ce privește numirile în cadrul acestor ministere și în special în ceea ce privește postul de ministru de externe, care a devenit la fel de important ca acela de prim ministru. Exista, de asemenea, o uniune vamală comună, deși acesta urma să fie renegociată la fiecare 10 ani. Este limpede că asemenea structură impunea și un sistem comun de impozite (...). Totuși contribuțiile pe venituri în jumătatea austriacă și în cea maghiară au fost stabilite la 70%, respectiv 30%. Această concesie fiscală, făcută maghiarilor, a fost prețul pe care Franz Iosef era dispus să îl plătească pentru a-și păstra puterea”.

(Nick, Pelling, *Imperiul Habsburgic: 1815-1918*)

Sursa 4 „Națiunea ungară, care fusese zdrobită în 1848-1849, este deci marea beneficiară a reformei din 1867. Dintr-o dată, slavii din imperiu au sentimentul că acordul s-a realizat împotriva lor. "Prizonieri" ai austriecilor sau ai ungarilor, se arată ostili unui compromis din care ei sunt excluși (...). După 1867, problema majoră din Cisleithania este cea creată de minoritatea cehă. Eșecul din 1848 i-a discreditat pe moderații din Comitetul Național. De acum înainte, grupul cel mai dinamic este cel al partidului "Tinerii cehi", pe care îl conduce un profesor universitar din Praga, Tomas Masaryk. Orice propagandă fiindu-le interzisă, "Tinerii cehi" își răspândesc ideile prin intermediul grupărilor literare și societății de gimnastică, Sokol. Ei cer o autonomie ca aceea pe care o au ungurii, scoțând în evidență faptul că drepturile lor istorice nu sunt mai mici decât ale acestora”.

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria Europei*, vol. IV)

Sursa 5 „Actul de la 24 ianuarie 1859 a avut un extraordinar ecou pe toată întinderea pământului românesc, de o parte și de alta a Carpaților. Chiar în aceeași seară încep a sosi telegramele de felicitare la Iași. Printre cele dintâi este aceea a administratorului ținutului Putna, D. Dăscălescu (...). Urmează două telegrame din Bacău: una a administratorului ținutului, cea de-a doua iscălită de 50 de cetățeni băcăuani (...). Alte mesaje telegrafice sosesc din București, Galați, Bârlad, Ismail, Vaslui, Piatra Neamț. În Transilvania, ecoul dublei alegeri a lui Cuza a fost remarcabil. Amândouă foile progresiste românești (...) publică articole entuziaste despre rolul maselor populare în succesul de la București. Ele descriu pe larg bucuria care a cuprins Transilvania la alegerea lui Cuza (...). Avea dreptate, prin urmare, Al. Papiu-Ilarian, transilvănean

reprezentativ, atunci când, ceva mai târziu, scria: Români din Transilvania numai la Principate privesc. Iar când s-a ales Cuza domn, entuziasmul românilor din Transilvania era poate mai mare decât în Principate”.
(Constantin C. Giurescu, *Viața și opera lui Cuza-vodă*)

Sursa 6 „Odată cu instaurarea regimului constituțional (1866), confruntarea dintre grupările liberale și cele conservatoare s-a desfășurat în privința direcțiilor, căilor și ritmului dezvoltării țării, deci în privința construcției societății moderne (...). Astfel, o doctrină liberală s-a cristalizat odată cu consolidarea pozițiilor PNL în viața politică, fiind impusă și de noile necesități ale dezvoltării societății, de ritmul rapid al transformărilor, de confruntarea cu forțele conservatoare. Între direcțiile dominante ale doctrinei liberale se aflau: consolidarea politico-economică a țării, asigurarea independenței politice prin crearea condițiilor unei reale independențe economice, (...) afirmarea elementului național. În procesul de cristalizare a doctrinei conservatoare, fondul de idei tradițional al conservatorilor a fost susținut și completat de junimiști (...). Principalul obiectiv programatic al doctrinei conservatoare era asigurarea dezvoltarea țării în conformitate cu interesele moșierimii. Conștienți de imperativul adaptării, adepții acestei doctrine vedeau modernizarea în spirit conservator, adică într-un ritm temporizat”.

(I.-A. Pop, I. Bolovan coord., *Marea Istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*, vol.8)

Bibliografie:

Barber, John R., *Istoria Europei moderne*, București, Editura Lider, 1993.

Lambin, Jean-Michel (coord.), *Histoire*, Paris, Hachette Éducation, 2007.

Milza, Pierre; Berstein, Serge, *Istoria Europei*, vol. IV, Iași, Editura Institutul European, 1998.

Păun, Ștefan, *Didactica istoriei*, București, Editura Corint, 2007.

Pelling, Nick, *Imperiul Habsburgic (1815-1918)*, București, Editura All, 2002.

Pop, Ion-Aurel; Bolovan, Ioan, (coord.), *Marea Istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*, vol.8, Cluj-Napoca, Editura Litera, 2018.

Exemplificarea activității de învățare în sistem on-line - Competența specifică 2.5.

Conținuturi asociate: State naționale și multinaționale în a doua jumătate a secolului XIX: România, Germania, Austro-Ungaria.

Platforme/aplicații utilizate: Zoom sau Google Meet și Google Classroom

Metoda didactică interactivă: Brainstorming este o metodă care are la bază discuția în grup având ca scop găsirea celei mai adecvate soluții pentru o problemă, printr-o intensă mobilizare a ideilor tuturor participanților. Are un specific aparte, prin faptul că disociază, în mod artificial, timpul de producere a ideilor de timpul în care se evaluează aceste idei. Activitatea didactică de tip brainstorming este importantă deoarece determină emiterea de noi idei, dezvoltă creativitatea și crește încrederii elevului în sine, însă este foarte important ca profesorul să formuleze cerințele astfel încât să evite blocajele intelectuale ale elevilor.

Resurse: laptop/tabletă/telefon, conectare la internet, platformele Zoom sau Google Meet și Google Classroom.

Tipul lecției: de recapitulare și consolidare.

Exemplificarea utilizării metodei

1. Organizarea activității

Activitatea on-line este programată pe platformele Google Classroom, Google Meet sau Zoom care permit încărcarea materialelor didactice, desfășurarea video-conferințelor și organizarea de activități pe grupe (pe Zoom, elevii pot lucra în Breakout Rooms). Scopul lecției este consolidarea conținuturilor asociate și dezvoltarea competenței vizate (2.5.), utilizând metoda brainstorming-ului și surse istorice electronice. Tema este anunțată cu două săptămâni înainte de desfășurarea lecției, fiecărei grupe fiindu-i repartizat un film, cu indicarea celor 2-3 secvențe ce urmează să fie utilizate în vederea identificării faptelor istorice și examinării consecințelor directe și indirecte.

<p>Grupa nr. 1 – Al. I. Cuza – Rug și flacără</p> 	<p>Grupa nr. 2 – Biografia lui Otto von Bismarck</p> 	<p>Grupa nr. 3 – Sissi – destinul unei împărătese</p> 	<p>Grupa nr. 4 – Al. I. Cuza – Rug și flacără</p>
<p>https://www.youtube.com/watch?v=V1uLCBhHkfc&t=4022s</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=vxBEX-VFbCw&t=64s</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=pG1-J4rM-hg&t=2248s</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=V1uLCBhHkfc&t=4022s</p>

2. Desfășurarea activității

Moment organizatoric

La începutul activității, profesorul le reamintește elevilor planul de lucru și precizează regulile ce trebuie respectate în etapa brainstorming-ului: 1. focalizarea pe cantitate care poate genera calitate, 2. fără critici, 3. ideile trăsnete sunt binevenite, 4. stimularea combinațiilor de idei și faptul că nu vor fi notați în etapa în care își dau frâu liber ideilor și creativității.

Desfășurarea propriu-zisă a activității

În prima parte a lecției, elevii rezolvă câteva exerciții de tipul celor menționate mai jos, trecând gradual de la simplu la complex. Scopul acestei secvențe din lecție este pregătirea activității de tip brainstorming.

Exemple de exerciții:

- Numiți contextul istoric general în care se desfășoară acțiunea filmului.
- Menționați, pe baza informațiilor din film, un fapt istoric relevant, precizând consecințele directe și indirecte ale acestuia.
- Precizați o asemănare și o deosebire referitoare la consecințele directe și indirecte ale unificării Principatelor Române, unificării Germaniei sau instituirii sistemului dualist, identificate cu ajutorul informațiilor prezentate în film și în bibliografia de specialitate consultată.
- Formulați un punct de vedere, referitor la consecințele directe și indirecte ale faptelor istorice ilustrate în filme, aducând un argument istoric în acest sens.

Întrebările și răspunsurile date vor fi încărcate pe platforma Google Classroom de către un reprezentant al grupei. Pot fi utilizate și alte surse electronice:

<https://www.facebook.com/watch/?v=232487178201585>

https://www.youtube.com/watch?v=u4u1OKbq9ec&ab_channel=TVR

https://www.youtube.com/watch?v=RVcFNgFdT0Y&ab_channel=OradeIstorie

În partea a doua a lecției, profesorul formulează întrebări (câte una pentru fiecare grupă) privitoare la consecințele directe și indirecte ale unor fapte istorice studiate, care se pretează la utilizarea metodei brainstorming (*Consecințele înlăturării lui Al. I. Cuza și aducerii lui Carol I au fost preponderent pozitive sau preponderent negative? Consecințele unificării Germaniei au fost preponderent pozitive sau preponderent negative? Consecințele instituirii regimului dualist au fost preponderent pozitive sau preponderent negative?*).

După notarea întrebării, elevii își desfășoară activitatea pe grupe, în Breakout Rooms, pe platforma Zoom, fiind încurajați să lase frâu liber imaginației creative, să spună deschis primele soluții/ipoteze deoarece nu vor fi evaluați. Toate ideile enunțate, în forma emisă de fiecare elev, sunt notate de un reprezentant al grupei. Fiecare elev are dreptul la opinie, iar exprimarea acestora nu este însoțită de discuții. Ideile notate sunt prezentate în fața clasei de către reprezentantul grupei, elevii având dreptul de a pune întrebări, a cere clarificări, de a comenta.

Ulterior, participanții își desfășoară activitatea din nou pe grupe (Breakout Rooms), fiind încurajați să construiască răspunsurile pe ipotezele emise anterior, să încerce noi asocieri de idei, să aleagă cele mai valoroase soluții pentru formularea răspunsului, apoi să își prezinte răspunsul final la situația - problemă în fața întregii clase. În acest moment al lecției se trece la evaluarea și selecția ideilor, care se face de către profesor, împreună cu elevii.

În vederea dezvoltării comportamentului civic și a competenței vizate, elevii au de rezolvat următoarele exerciții:

1. Imaginați-vă că sunteți Al. I. Cuza/Carol I/Franz Iosef/Otto von Bismarck și vă confrunțați cu o situație tensionată. Menționați, pe scurt, etapele rezolvării problemei și câte o consecință directă, respectiv una indirectă.
2. Menționați două consecințe directe și două consecințe indirecte ale implicării/neimplicării tinerei generații în viața politică românească.

Platforma Google Classroom va fi utilizată pentru postarea bibliografiei suplimentare și a surselor media, trimiterea întrebărilor elevilor și formularea indicațiilor/răspunsurilor profesorului, încărcarea temelor lucrate în clasă și trimiterea link-ului pentru videoconferință.

Evaluarea se va realiza pe tot parcursul activității, după cum urmează:

- pentru menționare/numirea/precizarea fiecărui fapt istoric se acordă **5 puncte**;
- pentru menționare/numirea/precizarea fiecărei consecințe directe sau indirecte, se acordă **10 puncte**
- pentru realizarea unor prezentări/menționarea unor asemănări/deosebiri, se acordă **20 puncte**;
- pentru susținerea punctelor de vedere referitoare la consecințele directe și indirecte se acordă **20 de puncte**;
- pentru rezolvarea cerinței 1 se acordă **15 puncte**;
- pentru rezolvarea cerinței 2 se acordă **20 de puncte**;
- **10 puncte din oficiu.**

Descriptori de performanță pentru competența 2.5.

Nivel minim: rezolvă sarcinile de lucru minimal, având dificultăți în ceea ce privește recunoașterea consecințelor directe sau indirecte în surse date.

Nivel mediu: rezolvă sarcinile care privesc consecințele directe și indirecte, însă întâmpină dificultăți în formularea și argumentarea unor puncte de vedere.

Nivel maxim: rezolvă corect toate sarcinile.

Recomandări adaptate la diferite nevoi de învățare, cu rol de a sprijini profesorii în construirea învățării remediale pentru categoriile de elevi în risc:

- Elevii care au dificultăți în examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane, vor lucra pe secvențe mai scurte și pe surse istorice de mici dimensiuni, puse la dispoziție de profesor.
- Elevii cu diferite nevoi de învățare vor răspunde cerințelor de identificare în sursa istorică sau de transcriere a consecințelor directe/indirecte, reformulare, pe baza surselor date, a consecințelor directe/indirecte etc.

Pentru competențele generale **CG 3, CG 4, CG 5** propunem exemple de învățare numai pentru câte o competență specifică derivată din fiecare CG.

Competența generală 3: Formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți

Competența specifică 3.2.: *Utilizarea dialogului intercultural*

Exemple de activități:

- alcătuirea planului unei dezbateri pe baza unor termeni, concepte sau opinii din domeniul interculturalității;
- realizarea unei prezentări din perspective multiple a unui fapt/proces/personaj istoric pe baza unor surse;
- realizarea unei pagini de jurnal scrise/virtuale a „călătorului în timp” utilizând relatări contemporane ale unor evenimente/procese/personaje istorice.

Competența generală 4: Sensibilizarea față de valorile estetice ale culturii

Competența specifică 4.2.: *Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate*

Exemple de activități de învățare:

- Realizarea unor organizatoare grafice cu elemente specifice operelor artistice prin utilizarea resurselor accesibile online;
- Organizarea unor prezentări comparative referitoare la continuitatea valori ale trecutului-valori actuale;
- Organizarea unor dezbateri centrate pe tematica valorilor.

Competența generală 5: Utilizarea surselor istorice a metodelor și tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme.

Competența specifică 5.3.: Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context mai larg românesc, european sau universal

Exemple de activități de învățare:

- Realizarea unor axe cronologice/postere, afișe, organizatori grafici pentru a încadra un eveniment/proces istoric în context european, universal;
- Crearea unei prezentări digitale pentru a ilustra contextul european/universal al unor evenimente din spațiul românesc;
- Realizarea de investigații pentru a înțelege un fapt/proces/personaj istoric prin accesarea de informații din surse istorice diferite (inclusiv online).

Evaluarea inițială clasa a X-a

Evaluarea inițială realizată la începutul unui nou ciclu de învățare sau program de instruire, la disciplina istorie, este un instrument util cadrului didactic pentru că, acesta verifică nivelul competențelor formate elevilor în clasa a IX-a. Pe baza rezultatelor evaluării inițiale, profesorul își planifică activitățile didactice prin care urmează să formeze noi competențe și concepe programe remediale pentru elevii care nu au atins nivelul minim de competențe în anul precedent.

Matricea de specificații:

Competențe specifice din clasa a IX-a	1.1	1.2	2.5	5.1	5.3
Conținuturi					
Popoare și spații istorice în Antichitate	X	X	X	X	X
Civilizația medievală		X		X	X
Absolutismul monarhic	X	X	X	X	X

Competențele specifice:

- 1.1 - Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări orale sau scrise.
- 1.2 - Evidențierea relației cauză – efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice.
- 2.5 - Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diverse contexte.
- 5.1 - Înțelegerea mesajului surselor istorice arheologice, scrise, vizuale și de istorie orală.
- 5.3 - Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric.

Testul de evaluare inițială are două subiecte. Primul subiect cuprinde itemi obiectivi și are 24 de puncte. Subiectul al II-lea cuprinde item semiobiectiv și are alocate 26 de puncte, iar subiectul al III-lea are 40 de puncte și este evaluat printr-un item semiobiectiv. Se acordă 10 puncte din oficiu.

TEST DE EVALUARE

Clasa a X-a

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timp de lucru 45 de minute.

Subiectul I

(24 puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos și răspundeți cerințelor:

A. „Este clar că acest sistem nu putea funcționa dacă nu se plăteau funcțiile, deoarece cetățenii mai săraci nu ar fi fost în stare să aloce un timp special serviciului public. În consecință, plata a fost introdusă nu numai pentru arhontat, ci și pentru membrii consiliului. Plata funcțiilor în stat era caracteristica principală a reformelor democratice ale lui Pericle.

Aceasta a fost o măsură ce i-a câștigat popularitatea în rândul maselor, mai ales când a fost adoptată în cazul tribunalelor populare. În momentul acestui atac la adresa Areopagului, Pericle a cerut ca judecătorii să fie plătiți cu doi oboli sau, eventual, unul pe zi.”

(Bury J.B., Meiggs Russell, *Istoria Greciei*)

B. „De la Actium, Octavian este singurul stăpân al lumii, dar etapa decisivă este depășită în anul 27 î. Hr., în cursul unei ședințe memorabile a senatului. El se preface că se retrage și că restituie republica, știind foarte bine că acest regim este depășit. Senatorii îl imploră; el acceptă să împartă cu ei puterea și provinciile. Pentru

a pecetlui această alianță contra naturii, *patres* îi conferă în unanimitate după trei zile titlul de *Augustus*, literal, „cel mărit”, acela a cărui fire de esență sacră strălucește în ochii oamenilor și ai zeilor. (...)

Cu o supremă iscusință, August cumulează titluri republicane precise, *imperium* consular sau proconsular, puterea tribunicară, marele pontificat, care-i conferă toate puterile militare, civile și religioase.” (Larousse – *Istoria Universală*, Vol.1, *De la origini până la sfârșitul marilor imperii*)

C. „Suveranul Egiptului era considerat o ființă de natură divină, încarnarea zeului Horus pe Pământ, motiv pentru care îi erau atribuite puteri supranaturale (...). Instituția faraonică avea nu numai atributele unei autorități politice, ci și pe acelea ale unei forțe cerești care influența în mod decisiv viața întregii comunități. (...) Puterea faraonului se extindea în toate sferile: proprietatea, justiție sau libertatea individului depindea nemijlocit de voința sa.” (*Istoria Universală: Preistoria și Antichitatea*)

Încercuțiți litera care corespunzătoare răspunsului corect:

1. Identificați sursa care menționează un regim democratic.	3 puncte
a) Sursa B; b) Sursa C; c) Sursa A.	
2. Instituțiile antice din lumea greco-romană sunt menționate în sursele:	3 puncte
a) Sursele A și C; b) Sursele A și B; c) Sursele B și C.	
3. Atribuțiile conducătorului Egiptului sunt menționate în:	3 puncte
a) Sursa C; b) Sursa B; c) Sursa A.	
4. Titlurile împăratului sunt prezentate în sursa:	3 puncte
a) Sursa A; b) Sursa C; c) Sursa B.	
5. Precizați titulatura purtată de conducătorul Egiptului:	3 puncte
a) împărat; b) faraon; c) principe.	
6. Cel mai important reformator al Atenei din secolul V î. Hr., a fost:	3 puncte
a) Solon; b) Clistene; c) Pericle.	
7. Menționați numele unui conducător antic din lumea romană, precizat în surse:	3 puncte
a) Traian; b) Octavian; c) Caesar.	
8. Puterea suveranului Egiptului era de natura:	3 puncte
a) divină; b) omenească; c) supranaturală.	

Subiectul al II-lea

(26 puncte)

Studiați, cu atenție, sursele de mai jos și răspundeți cerințelor:

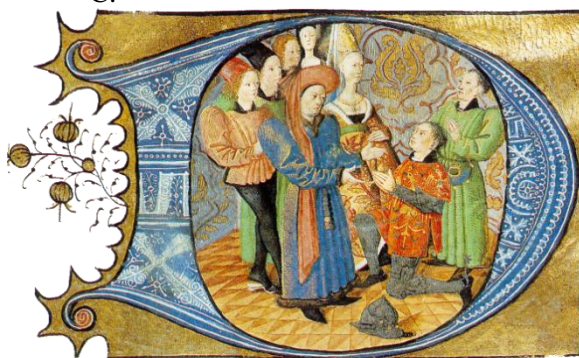
A. „Veniturile nobililor se datorau pământului, deci seniorilor. Fie ele laice ori ecleziastice, acestea se compuneau întotdeauna din două părți: rezerva, pe care seniorul o cultiva direct, prin corvezi și prin lucrători salariați, și concesionile, adică micile exploatații atribuite familiilor de țărani, aparținând acestora în proprietate utilă, contra unor reverențe. Rezerva reprezenta, în medie, o treime din suprafața senioriei, lucru care varia considerabil de la un domeniu la altul, cuprinzând păduri, zone de vânat și pescuit exclusive, iazuri, terenuri de cultură împrejmuite (...). Lucrările în rezerva seniorială erau asigurate de câteva familii de șerbi, țărani lipsiți de libertate, legați de pământ, și de câțiva fermieri liberi ai senioriei, care datorau zile de muncă gratuite, de obicei trei zile pe săptămână: corvada.”

(Georges Minois, *Istoria Evului Mediu*)

B.

C.

https://en.wikipedia.org/wiki/Medieval_demography#/media/

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Vasalitate>

1. Numiți perioada istorică la care se referă cele trei surse.	2 puncte
2. Menționați, pe baza sursei A, două componente ale rezervei seniorului.	4 puncte
3. Precizați, pe baza sursei C, ce aspect al relațiilor feudale este prezentat.	5 puncte
4. Enumerați, pe baza sursei B, două ocupații ale oamenilor.	4 puncte
5. Menționați o categorie socială precizată în sursa A.	3 puncte
6. Descrieți, pe baza sursei B, în 2-3 fraze castelul medieval.	3 puncte
7. Prezentați, în 5-7 rânduri, relațiile feudo-vasalice.	5 puncte
Subiectul al III-lea	(40 puncte)

Citiți, cu atenție, sursele și răspundeți cerințelor:

A. „Lăsând teoria la o parte, succesul absolutismului european a depins în mare măsură de abilitatea monarhului de a diminua puterea aristocrației și a Bisericii. În Franța, acest lucru a fost obținut de regele Ludovic al XIV-lea (domnește între anii 1643-1715), dar numai cu prețul foarte mare al înstrăinării unor surse potențiale importante pentru veniturile Coroanei. Sub conducerea lui Ludovic, reprezentanții marii nobilimi franceze erau obligați să-și slujească monarhul la curtea de la Versailles, reședință barocă extrem de luxoasă situată la câțiva kilometri de Paris. (...) Posturile guvernamentale, sinecurile, instituțiile bisericești, funcțiile militare – toate erau acordate numai sub privirea vigilentă a regelui, în timp ce în vechile provincii feudale, responsabilitățile administrative erau preluate de oameni obișnuiți devotați regelui, numiți *intendants*, și care se aflau exclusiv în serviciul Coroanei.”

(W. M. Spellman, *Monarhiile între anii 1000 și 2000*)

B. „Carol Quintul s-a lovit, totuși, de o ultimă tresărire a tradițiilor medievale: în 1521, la Villalar, el înfrânge acele *Comunidades* ale orașelor castiliene, îndreptate împotriva lui. De aici înainte, absolutismul era asigurat. Crearea titlului de *grande* (acordat marilor seniori care rămăneau cu capul acoperit în fața regelui) și a celorlalte titluri spaniole a dus la închegarea ierarhiei nobiliare. În Cortes-uri, *procuradores*, ca reprezentanți ai orașelor, erau acum izolați. Fără îndoială, prestigiul lui Carol și dorința sinceră a acestuia de a fi un bun spaniol contau mai mult decât măsurile luate de el pentru asigurarea autorității puterii regale.

Filip al II-lea exagerează în grija sa față de această autoritate absolută. Mutând la Madrid, apoi în palatul-mănăstire al Escorialului centru vital al imperiului (...).

(Pierre Vilar, *Istoria Spaniei*)

1. Numiți forma de guvernământ precizată în cele surse.	3 puncte
2. Precizați un spațiu istoric din sursa A.	3 puncte
3. Menționați, pe baza surselor, cele două reședințe construite de monarhii absolutiști.	6 puncte
4. Numiți un monarh absolutist precizat în sursa B.	3 puncte
5. Selectați, din sursa B, o cauză și o consecință a acțiunilor monarhului.	8 puncte
6. Formulați o opinie referitoare la rolul absolutismului monarhic asupra societății europene din secolele XII-XVIII și susțineți-l cu o informație istorică.	8 puncte
7. Prezentați, în aproximativ 10-15 rânduri, o altă formă de manifestare a absolutismului monarhic din Europa, din alt stat, în afara celor la care se referă sursele.	9 puncte

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Subiectul I (24 puncte = 3p x 8)

- Se acordă câte **3 puncte** pentru răspunsurile corecte: **1-c; 2-b; 3-a; 4-c; 5-b; 6-c; 7-b; 8-a.**

Subiectul al II-lea (26 puncte) (Se punctează orice modalitate de răspuns corectă)

- 2 puncte** pentru răspunsul: **Evul Mediu/ Medievală.**
- câte 2 puncte** pentru răspunsurile: **păduri/ zone de vânat și pescuit exclusive/ iazuri/ terenuri de cultură împrejmuite** (2p x 2 = 4 puncte)
- 5 puncte** pentru răspunsul: **omagiul/ vasalitatea/ investirea.**
- câte 2 puncte** pentru fiecare răspuns: **arat/cosit, strâns recolta etc.** (2p x 2 = 4 puncte)
- 3 puncte** pentru răspunsul: **nobili/ țărani/ fermieri.**
- 3 puncte** pentru orice descriere corectă: **locuința nobilului/ rol de apărare/ construcție din piatră etc.**
- 2 puncte** pentru menționarea celor două componente ale relațiilor feudale: **omagiul și investitura**
3 puncte pentru orice informație corectă referitoare la obligațiile ambelor părți. (2p + 3p = 5 puncte)

Subiectul al III-lea 40 puncte (Se punctează orice modalitate de răspuns corectă)

- 3 puncte** pentru răspunsul **monarhie absolutistă.**

2. **3 puncte** pentru răspunsul corect **Franța/ Paris**.
3. câte **3 puncte** pentru răspunsurile: **Versailles și Escorial/ Madrid**. (3p x 2= 6 puncte)
4. **3 puncte** pentru răspunsul: **Carol Quintul/ Filip al II-lea**.
5. **8 puncte** pentru răspunsurile: **cauză - el înfrânge acele Comunitades ale orașelor castiliene, îndreptate împotriva lui; consecință - absolutismul era asigurat sau cauza - Crearea titlului de grande (acordat marilor seniori care rămâneau cu capul acoperit în fața regelui) și a celorlalte titluri spaniole ; consecința - a dus la încheierea ierarhiei nobiliare**. (4p x 2 = 8 puncte)
6. **3 puncte** pentru formularea oricărei opinii referitoare la rolul absolutismului asupra societății: *monarhul dispunea de întreaga putere în stat/ deciziile politice aparțineau monarhului/ adoptarea de reforme în majoritatea domeniilor vieții etc.;*
- 5 puncte** pentru menționarea oricărei informații istorice care susține opinia.
7. **3 puncte** pentru menționarea oricărei alte forme de manifestare a absolutismului monarhic din Europa, din alt stat, în afara celor la care se referă sursele
- 1 punct** pentru numirea statului
- 5 puncte** pentru prezentarea formei de manifestare a absolutismului monarhic menționate.

Oficiu 10 puncte

Evaluarea nivelului achizițiilor pe parcursul unității de învățare

Evaluarea curentă/de parcurs/formativă(continuă) are drept caracteristici includerea verificării și aprecierii în procesul de instruire. Se poate realiza după o secvență de lecție, după o lecție integrală, după o unitate de învățare. Își propune să evalueze performanțele tuturor elevilor privind competențele specifice și conținuturile parcurse în secvența respectivă și permite proiectarea unor activități remediale.

Prin prezentul material propunem mai multe exemple de itemi care pot fi utilizați în cadrul testelor de evaluare.

Tipul itemului: item de tip eseu structurat

Disciplina: Istorie

Profilul itemului:

Domeniul cognitiv (cunoaștere/ aplicare/ analiză/ sinteză): analiză/sinteză

Competențele evaluate:

- 1.1 Exprimarea de opinii în limbajul adecvat istoriei
- 1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric
- 2.3. Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți
- 2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane
- 5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, European sau universal

Conținuturile asociate:

Epoca Luminilor. Noi principii și valori în societate.

Organizarea statelor moderne: Revoluția Glorioasă, Constituirea SUA, Revoluția Franceză, Franța Napoleoniană

Sarcina de lucru:

Realizați un eseu de aproximativ trei pagini despre impactul revoluțiilor asupra evoluției Europei în secolele al XVII lea -începutul secolului al XIX lea, având în vedere:

- menționarea a două cauze ale "Revoluției Glorioase";
- prezentarea unui principiu al Iluminismului și numirea a doi reprezentanți;
- prezentarea a două fapte istorice referitoare la Revoluția Franceză
- menționarea a două acțiuni politice întreprinse de Napoleon la începutul secolului al XIX lea și precizarea a câte unei consecințe a fiecăreia dintre acestea
- formularea unui punct de vedere referitor la rolul jucat de noile principii politice în afara spațiului european și susținerea acestuia cu două fapte istorice relevante

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată. Se acordă 10 puncte din oficiu

Schema de notare

Informația istorică- 80 puncte

- **câte 5 puncte** pentru menționarea fiecărei cauze a Revoluției Glorioase; (5p x 2=10 p)
- **4 puncte** pentru menționarea oricărui principiu iluminist indicat

6 puncte pentru prezentarea principiului menționat prin evidențierea relației de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/ a unei caracteristici;

2 puncte pentru utilizarea doar a unui exemplu/ doar a unei caracteristici; (4p +6p= 10 p)

câte 2 puncte pentru numirea oricăror doi reprezentanți ai iluminismului; (2p x 2=4 p)

- **câte 4 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice referitoare la Revoluția Franceză;
(4p x 2p=8 p)

- **câte 6 puncte** pentru prezentarea faptelor istorice menționate prin evidențierea relației de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/a unei caracteristici; (6 p x 2=12 p)

câte **2 puncte** pentru utilizarea doar a unui exemplu/a unei caracteristici referitoare la faptul istoric menționat

-**câte 5 puncte** pentru menționarea oricăror două acțiuni politice întreprinse de către Napoleon Bonaparte la începutul secolului al XIX lea; (5 p x 2 =10 p)

câte 5 puncte pentru precizarea câte unei consecințe a fiecărei acțiuni politice menționate
(5 p x 2=10 p)

-**6 puncte** pentru formularea punctului de vedere referitor la rolul jucat de noile principii politice în afara spațiului European (au influențat pozitiv viața politică, organizarea statelor, au permis afirmarea drepturilor și libertăților cetățenești etc.);

10 puncte pentru susținerea punctului de vedere prin două fapte istorice relevante.

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 10 puncte distribuite astfel:

- 2 puncte pentru utilizarea limbajului istoric adecvat

- 1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- 0 puncte-neutilizarea limbajului istoric

-2 puncte pentru argumentarea afirmațiilor

- 0 puncte-lipsa argumentării

- 2 puncte pentru structurarea eseului (introducere - cuprins - concluzie);

- 1 punct introducere-cuprins/cuprins-concluzii

- 2 puncte pentru respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- 1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- 2 puncte pentru respectarea limitei de spațiu;

- 0 puncte-nerespectarea limitei de spațiu

Tipul itemului: item cu alegere multiplă

Disciplina: Istorie

Profilul itemului:

Domeniul cognitiv (cunoaștere/ aplicare/ analiză/ sinteză): cunoaștere/aplicare

Competențele evaluate:

5.2. Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic

5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, European sau universal

Conținuturile asociate:

Țările Române și „Problema Orientală”, Secolul Fanariot, Războaiele ruso-austro-otomane. Anul 1821. Regulamentele Organice

Sarcina de lucru:

Încercuți litera corespunzătoare răspunsului pe care îl considerați corect:

1. Momentul istoric care marchează începutul ”Problemei Orientale” este considerat:

a) Cucerirea Constantinopolului; b) înfrângerea turcilor sub zidurile Vienei; c) înfrângerea otomanilor la Belgrad.

2. Basarabia a fost ocupată de Imperiul Rus în anul:

a) 1856; b) 1775; c)1812.

3. Regimul fanariot a început în Moldova și Țara Românească cu domnia lui:

a) Alexandru Ipsilanti; b) Nicolae Mavrocordat; c) Constantin Mavrocordat.

4. În anul 1775, Bucovina a fost anexată de Imperiul:

a) Otoman; b) Austriac; c) Rus.

5. Regimului fanariot i-a pus capăt revoluția din 1821 condusă de:

a) Tudor Vladimirescu; b) Ion Ghica; c) Nicolae Bălcescu.

6. Tratatul de la Adrianopol din 1829 modifica statutul politico-juridic internațional al Țării Românești și Moldovei prin introducerea:

a) suzeranității otomane; b) protectoratului rusesc; c) independenței.

7. Transilvania intra oficial în stăpânirea Imperiului Habsburgic prin pacea de la:

a) Belgrad; b) București; c) Karlowitz.

8. Regulamentele Organice au fost aplicate în Țara Românească și Moldova începând din:

a) 1828-1829; b) 1831-1832; c) 1833-1834.

9. Regulamentele Organice au fost înlocuite de:

a) Constituția din 1866; b) . Convenția de la Paris; c) Statutul Dezvoltător al lui Al. I. Cuza.

Schema de notare:

Se acordă 10 puncte din oficiu

Se acordă câte 10 puncte pentru fiecare din răspunsurile: **1-b., 2-c., 3-b., 4-b., 5-a., 6-b., 7-c., 8-b., 9-b.**

Evaluarea nivelului achizițiilor la finalul unității de învățare

Evaluarea nivelului achizițiilor la finalul unității de învățare reprezintă o formă de evaluare sumativă prin care sunt măsurate performanțele școlare ale elevilor în corelație cu nivelul de dobândire a competențelor formate prin activitatea didactică și stabilite în proiectul unității de învățare, prin raportare la competențele generale, competențele specifice și conținuturile prevăzute în programa școlară. Aceasta se realizează la finalul parcurgerii unității de învățare, prin metode tradiționale (ex: testul docimologic aplicat individual) sau metode alternative (ex: portofoliul individual sau de grup).

Selectarea și conceperea instrumentelor de se raportează la standardele de evaluare a competențelor vizate la unitatea de învățare respectivă, în termeni de **cunoștințe** (achiziții cognitive privind conținuturile), **abilități/aptitudini** (capacitatea de aplicare și operare a achizițiilor, rezolvarea de probleme, capacitatea de argumentare, dezvoltarea gândirii critice etc.) – în cazul tipurilor de itemi într-un test de evaluare, **valori și atitudini** (conduite și trăsături de personalitate) – în cazul portofoliului, proiectului, investigației.

Domeniile de evaluare prevăzute în programa școlară sunt: **contextul:** timp, spațiu, cauze, premise/factori interni și externi; **caracteristicile faptului/ procesului:** definire, aspecte ale desfășurării/ instituții/ atribuții/ prevederi relaționate pe verticală și pe orizontală, forțe politice/ sociale/ grupuri/ personalități; **semnificațiile și impactul:** însemnătate, consecințe imediate și de perspectivă, **influențe;** perspectivele multiple.

Exemple de itemi:

Tipul itemului: **item de tip întrebare structurată**

Disciplina: **Istorie**

Profilul itemului:

Domeniul cognitiv (cunoaștere/ aplicare/ analiză/ sinteză): aplicare/ analiză

Competențele evaluate:

1.1 Exprimarea de opinii în limbajul adecvat istoriei;

1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;

2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială;

2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane;

5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice;

5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic.

Conținuturile asociate:

Organizarea statelor modern: Regimuri politice în perioada interbelică: regimuri democratice, fascismul, nazismul, comunismul

Sarcina de lucru:

Analizați cu atenție următoarele surse de mai jos:

A.

B. „Fiind atât de multe asemănări între dictatura italiană și cea germană s-ar putea trage concluzia că *Führer-ul i-a copiat metodele Duceului*? Chiar Hitler recunoștea că avea admirație față de Duce, și spunea că ”Marșul asupra Romei” din 1922 i-a servit drept model pentru ”Puciul” de la München eșuat un an mai târziu. Folosirea propagandei și promovarea cultului personalității de către Mussolini l-au inspirat pe Hitler. Cămășile negre italiene și metodele lor violente paramilitare au influențat cămășile brune, naziștii care făceau parte din grupările S.A. Hitler pare să fi luat lecții importante de la Mussolini, care cocheta cu grupurile puternice conservatoare și cu clasa mijlocie îngrijorată în anii dinainte și imediat după 1922. Încercările regimului italian de a controla viețile cetățenilor prin intermediul învățământului, ONB și Dopolavoro au servit și acestea de model statului nazist.”

(Mark Robson, *Italia: liberalism și fascism, 1870-1945*)

C. „În ziua următoare, la 28 februarie 1933, Frick a întocmit și Hindenburg a semnat ”Decretul pentru protecția poporului și statului”. În câteva propoziții scurte, majoritatea libertăților civile și politice au fost abrogate, iar puterea guvernului central asupra guvernelor statelor din federație a crescut – toate acestea ca urmare a amenințării pe care o reprezentau comuniștii. (...) În această atmosferă de intimidare s-a prezentat la urne poporul german. Oarecum surprinzător, voturile pentru naziști au crescut numai de la 33,1% la 43,9%, asigurându-se astfel acestora 288 de locuri. Hitler putea deține majoritatea în noul *Reichstag* doar cu ajutorul celor 52 de locuri obținute de naționaliști. Pe lângă faptul că stârnise dezamăgire, rezultatul reprezenta și o lovitură politică suferită de naziști, de vreme ce orice schimbare în constituția de la Weimar, aflată încă în vigoare, cerea o majoritate de 2/3 în *Reichstag*.”

(Geoff Layton, *Germania: Al Treilea Reich, 1933-1945*)

Pornind de la sursele de mai sus, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți două state democratice cu regim republican din sursa A. **2 puncte**
2. Precizați deceniul din secolul al XX-lea în care se desfășoară evenimentele menționate în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți liderul politic la care se referă atât sursa B, cât și sursa C. **2 puncte**
4. Menționați, din sursa B, două practici politice totalitare. **4 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa C, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **5 puncte**

6. „*Führer-ul i-a copiat metodele Ducelui*”. Argumentați această afirmație utilizând două informații selectate din sursa **B**. **6 puncte**

7. Formulați un punct de vedere referitor la impactul regimurilor totalitare asupra populației civile, susținându-l cu câte o informație selectată din sursa **B**, respectiv din sursa **C**. **9 puncte**

Schema de notare Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

1. Câte **1 punct** pentru oricare dintre următoarele răspunsuri: Franța, Irlanda, Elveția, Cehoslovacia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania. (1p x2 = 2p)

2. **2 puncte** pentru răspunsul: al treilea.

3. **2 puncte** pentru răspunsul: Hitler.

4. câte **2 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două practici politice totalitare.

(2p x 2 = 4p)

Exemple: propaganda, cultul personalității, controlul vieții cetățenilor prin intermediul învățământului etc.

5. **5 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **C**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect)

Exemple: Cauză: amenințarea pe care o reprezentau comuniștii și **Efect:** majoritatea libertăților civile și politice au fost abrogate, iar puterea guvernului central asupra guvernelor statelor din federație a crescut SAU **Cauză:** voturile pentru naziști au crescut numai de la 33,1% la 43,9%, asigurându-se astfel acestora 288 de locuri și **Efect:** rezultatul reprezenta și o lovitură politică suferită de naziști, de vreme ce orice schimbare în constituția de la Weimar, aflată încă în vigoare, cerea o majoritate de 2/3 în Reichstag etc.

6. **6 puncte** pentru argumentarea afirmației date, prin utilizarea a două informații selectate din sursa **B**, și a conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

3 puncte pentru argumentarea afirmației date, prin utilizarea unei informații selectate din sursa **B**, și a conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

7. **5 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la instaurarea regimului nazist

câte **2 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat (2px2=4p)

Exemplu: Regimurile totalitare au avut un efect negativ asupra populației civile prin limitarea drepturilor și libertăților cetățenești. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: Încercările regimului italian de a controla viețile cetățenilor prin intermediul învățământului, ONB și Dopolavoro au servit și acestea de model statului nazist (sursa B) și la 28 februarie 1933, Frick a întocmit și Hindenburg a semnat ”Decretul pentru protecția poporului și statului”. În câteva propoziții scurte, majoritatea libertăților civile și politice au fost abrogate (sursa C).

Punctajul total (9 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.

Total: 30 de puncte

Tipul itemului: **item de tip eseu structurat**

Disciplina: **Istorie**

Profilul itemului:

Domeniul cognitiv (cunoaștere/ aplicare/ analiză/ sinteză): analiză/ sinteză

Competențele evaluate:

1.1 Exprimarea de opinii în limbajul adecvat istoriei;

1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;

2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți;

2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială;

5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic;

5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal;

Conținuturile asociate:

Lumea în perioada interbelică: Marea Unire, economia, viața cotidiană, mișcarea feministă, România în anul 1938 – societate și cultură

Sarcina de lucru:

Analizați cu atenție următoarele surse de mai jos:

A. Șomeri stând la rând în fața unei cantine deschise la Chicago de către Al Capone, 1931	B. Smaranda Brăescu înaintea executării unui salt cu parașuta
	
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Unemployed_men_queued_outside_a_depression_soup_kitchen_opened_in_Chicago_by_Al_Capone,_02-1931_-_NARA_-_541927.jpg	http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Fi%C8%99ier:Smaranda_Brăescu.jpg

C. „În 1926 s-a inaugurat prima cursă de avion în interiorul țării, iar în 1928 s-au transmis la radio primele emisiuni. În 1927 s-a dat în folosință prima centrală telefonică modernă, în curând România ajungând să aibă una dintre cele mai bune rețele telefonice din Europa. S-au construit noi șosele moderne, s-au dezvoltat porturile, s-au extins flota și căile ferate. Au sporit exporturile, mai ales în Franța și Marea Britanie, iar capitalul străin, cu precădere cel englez, francez și american, a contribuit la dinamizarea economiei. În anii 1938-1940, se înregistrează primele timide investiții de capital român în străinătate (în Iugoslavia, Cehoslovacia și Bulgaria). Natural, aceste schimbări au condus la prosperitatea unei părți a populației, dar nu au putut șterge greaua sărăcie și lipsurile în care trăiau foarte mulți români, cei mai mulți dintre ei. (...) Dar chiar și așa, venitul mediu pe cap de locuitor era atunci, la un moment dat, de 110\$ SUA, deasupra celor din Turcia, Polonia, Ungaria, Grecia, Iugoslavia, Bulgaria ori comparabil cu acestea. Bucureștiul apărea prin anii 1930 drept unul dintre cele mai moderne orașe din zonă, fiind supranumit ”Micul Paris”.

(Ioan-Aurel Pop, *Scurtă istorie ilustrată a românilor*)

Utilizând cunoștințele dobândite anterior și informațiile istorice din sursele de mai sus, realizați în aproximativ o pagină un eseu cu tema ”**Economie și societate în perioada interbelică**” având în vedere următoarele aspecte:

- menționarea a două schimbări apărute pe harta politică a Europei la încheierea Primului Război Mondial; **(4 puncte)**
- precizarea unui fapt istoric referitor la viața economică în deceniile trei-patru ale secolului XX și menționarea câte unei consecințe în plan social, respectiv în plan politic; **(8 puncte)**
- prezentarea unei caracteristici a societății românești în perioada interbelică; **(6 puncte)**
- exprimarea unei opinii referitoare la situația României în anul 1938, susținute prin prezentarea unui fapt istoric relevant. **(7 puncte)**

Se acordă 5 puncte pentru: utilizarea corectă a termenilor istorici, respectarea structurii eseului (introducere, cuprins, încheiere), evidențierea relației cauză-efect, respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice, încadrarea în limita de spațiu precizată.

Schema de notare

Conținutul eseului – 25 de puncte distribuite astfel:

- **câte 2 puncte** pentru menționarea a două schimbări apărute pe harta politică a Europei la încheierea Primului Război Mondial (de exemplu: constituirea României Mari, dezintegrarea marilor imperii multinaționale – Austro-Ungaria, Imperiul German, Imperiul Țarist; apariția de noi state pe harta Europei: Iugoslavia, Cehoslovacia, Polonia etc); **(2px2=4p)**
- **2 puncte** pentru precizarea oricărui fapt istoric referitor la viața economică în deceniul trei al secolului XX (de exemplu: refacerea economică după război, prosperitatea economiei americane, izbucnirea mării crize economice etc.);

- **3 puncte** pentru menționarea oricărei consecințe în plan social (de exemplu: izbucnirea mării crize economice a produs falimentarea întreprinderilor, creșterea ratei șomajului, greve muncitorești, generalizarea sărăciei etc.)
- **3 puncte** pentru menționarea unei consecințe în plan politic (de exemplu: izbucnirea mării crize economice a produs schimbări politice în S.U.A. – câștigarea alegerilor de către F.D. Roosevelt și în Europa – ascensiunea mișcărilor de extremă stângă (Franța) și de extremă dreaptă (nazismul – Germania) etc.;
- **3 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a societății românești în perioada interbelică (de exemplu: accentuarea diferențelor între populația urbană (concentrată în marile orașe și București) și populația rurală (80% din totalul populației); stratificarea populației urbane (burghezie, muncitori, funcționari, intelectuali etc); afirmarea mișcării feministe etc.;
- 3 puncte** pentru prezentarea caracteristicii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la caracteristică și se utilizează relația cauză-efect
 - 1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la caracteristică
- **3 puncte** pentru exprimarea oricărei opinii referitoare la situația României în anul 1938 (de exemplu: anul 1938 a reprezentat pentru România un moment de vârf al dezvoltării economice și afirmării culturii naționale, anul 1938 a reprezentat pentru România un moment important în evoluția de la democrație la autoritarism etc.);
- **4 puncte** pentru susținerea opiniei - prezentarea oricărui fapt istoric relevant

Realizarea eseului – 5 puncte distribuite astfel:

- 1 punct** pentru utilizarea corectă a termenilor istorici;
- 1 punct** pentru respectarea structurii eseului (introducere – cuprins - încheiere);
- 1 punct** pentru evidențierea relației cauză-efect;
- 1 punct** pentru respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice;
- 1 punct** pentru încadrarea în limita de spațiu precizată.

Total: 30 de puncte

SECȚIUNEA A IV-A

Resurse educaționale deschise (RED)

*** Platforme educaționale:

Digital Edu CRED (<https://digital.educred.ro/>): Resurse educaționale deschise care au fost proiectate pentru învățământul primar/gimnazial având ca punct de plecare competențele generale/competențele specifice fiecărei discipline de studiu.

Digital Edu (<https://digitaledu.ro/resurse-educationale-deschise/>): sugestii de activități de învățare și resurse educaționale deschise.

Frise chronologique (<http://www.frisechronos.fr/>): platformă educațională care contribuie la realizarea frizelor istorice.

Galerii cu imagini tematice (<https://www.history.com/topics>)

Google arts & culture (<https://artsandculture.google.com>): muzee, opere de artă, personalități și evenimente istorice, cronologii

Histogramy (<https://histography.io/>): platformă cu rol educațional care oferă text/ imagini/ animații/ video unor evenimente istorice.

History Lapse (<https://ro.historylapse.org/>): platformă educațională pentru elevi de gimnaziu și de liceu

Historynet (<https://www.historynet.com>): evenimente, personalități, cronici de cărți și filme istorice, jocuri, hărți istorice.

Kahoot! (<https://kahoot.com/>): o platformă de învățare care facilitează consolidarea, aprofundarea, evaluarea elevilor prin joc.

Interactive World History Atlas since 3000 BC (<http://geacron.com/home-en/>): hărți istorice online.

Livresq (<https://livresq.com/ro/>): materiale educaționale interactive: lecții interactive, manuale școlare și cursuri elearning realizate de către contributori (4100 publice, 273 materiale RED/CRED și 358 materiale omologate de Ministerul Educației).

Nearpod (<https://nearpod.com/t/social-studies>): platformă interactivă care conține și modele de lecții, activități didactice și video cu scop educațional.

Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>): aplicație folosită pentru a crea prezentări cu feedback în timp real.

MindMeister (<https://www.mindmeister.com>): platformă interactivă care facilitează realizarea hărților conceptuale.

Mozaik education/MozaWeb (<https://www.mozaweb.com/ro/>): platformă educațională care oferă resurse educaționale atractive (profesori/elevi) într-o manieră originală (animații 3D, lecții digitale, jocuri didactice, resurse video).

National Geographic pentru copii (<https://www.natgeokids.com/uk/category/discover/history/>)

The National Archive (<https://www.nationalarchives.gov.uk>) - resurse, sugestii didactice.

LearningApps (<https://learningapps.org/>): platformă educațională concepută pentru a sprijini procesul de instruire prin metode interactive/jocuri didactice.

Padlet (<https://ro.padlet.com>): platformă interactivă care facilitează învățarea prin colaborare între elevi.

Primul Război Mondial (<https://www.firstworldwar.com/>): *materialele sunt grupate tematic (cauze, personalități, bătălii, hărți, imagini etc.)*

Al Doilea Război Mondial (<https://www.historyextra.com/period/second-world-war/> și <https://artsandculture.google.com/entity/m081pw>): *colecție de articole și imagini grupate tematic despre al doilea război mondial.*

Quizlet (<https://quizlet.com/>): *platformă educațională care creează instrumente simple de învățare într-un mod interactiv (flashcarduri sau jocuri didactice).*

Socrative (<https://www.socrative.com/>): *platformă educațională care poate fi utilizată în cadrul procesului de evaluare prin proiectarea testelor didactice.*

Spartacus Educational (<https://spartacus-educational.com/>) *platformă ce reunește materiale referitoare la statele moderne/probleme fundamentale ale istoriei.*

Teaching with Europeana (<https://teachwittheuropeana.eun.org/learning-scenarios/>): *platformă educațională pentru promovarea/impărtășirea experiențelor didactice.*

TED-Ed (<https://ed.ted.com/search?q=history>): *platformă educațională care permite structurarea unei teme în jurul unui videoclip cu un conținut educațional (istorie, științe sociale).*

Biblioteca Congresului american: (<https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/>): *surse primare și colecții de materiale și prezentări referitoare la momente importante din istoria SUA.*

Wordwall (<https://wordwall.net/>): *platformă educațională prin intermediul căreia profesorii pot să-și creeze propriile resurse didactice.*

5 minute de istorie ((82) 5 minute de istorie - YouTube): *listă cu scurte clipuri video care abordează subiecte de istorie modernă și contemporană în lectura lui Adrian Cioroianu.*

*** **Biblioteci virtuale:**

Biblioteca Digitală Națională: <http://digitool.bibnat.ro/>

Biblioteca Digitală Europeană: <https://www.europeana.eu/en>

Internet Archive: <https://archive.org/>

Free eBooks - Project Gutenberg: <https://www.gutenberg.org/ebooks/>

Biblioteca Națională a Franței: <https://gallica.bnf.fr/>

*** **Muzee virtuale:**

British Museum: <https://www.britishmuseum.org>

Guggenheim, Bilbao, Spania: <https://www.guggenheim-bilbao.eus/en>

Institutul Național al Patrimoniului: <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/Muzee-cu-tur-virtual.asp>

Muzeul Național al Forțelor Aeriene ale SUA: <https://www.nationalmuseum.af.mil/>

Muzeul de istorie a femeilor, Virginia, SUA: <https://www.womenshistory.org/womens-history/online>

Muzeul zborului: <https://museumofflight.org/Explore-The-Museum/Virtual-Museum>

Muzeul Anne Franke, Amsterdam, Olanda: <https://www.annefrank.org/en/museum/web-and-digital/>

Muzeul Holocaustului SUA: <https://www.ushmm.org/information/exhibitions/online>

Muzeul Luvru: <https://www.louvre.fr/en/online-tours>

Muzeul Prado, Madrid: <https://www.museodelprado.es/en>

Muzeul Vatican: <https://www.museivaticani.va>

Muzeul Ermitage, St Petersburg: <https://www.youtube.com/watch?v=49YeFsx1rIw&feature=youtu.be>

NASA Mission Operations Room: <https://www.nasa.gov/>

National Gallery, Londra: <https://www.nationalgallery.org.uk/visiting/virtual-tours>

National Gallery Of Arts, Washington DC: <https://www.nga.gov/>

Nr. crt.	Domenii de conținut	Competențe specifice ¹⁹	RED
1.	<p>POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lumea la cumpăna secolelor XIX-XX. ● Diversitatea europeană, civilizațiile asiatice și africane și modernitatea, SUA 	<p>1.1</p> <p>1.3</p> <p>2.4</p> <p>2.6</p> <p>3.1</p> <p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>5.5</p>	<p>SUA:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/the-audacity-behind-the-louisiana-purchase-judy-walton</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/debunking-the-myth-of-the-lost-cause-a-lie-embedded-in-american-history-karen-l-cox</p> <p>https://ed.ted.com/best_of_web/dAD5ZywR</p> <p>China:</p> <p>https://ed.ted.com/best_of_web/VKn8FSio</p> <p>Japonia:</p> <p>https://ed.ted.com/best_of_web/QixpzVIT</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/a-day-in-the-life-of-a-teenage-samurai-constantine-n-vaporis</p>
2.	<p>OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Epoca luminilor. Revoluția industrială. Anul 1848 în Europa. ● Lumea în perioada interbelică. Lumea postbelică. Societatea la începutul mileniului III. 	<p>1.1</p> <p>1.2</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.5</p> <p>2.6</p> <p>2.7</p> <p>2.8</p> <p>3.1</p> <p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>5.2</p>	<p>Anglia victoriană</p> <p>https://www.natgeokids.com/uk/discover/history/general-history/victorian-facts/</p> <p>Israel și Palestina:</p> <p>https://ed.ted.com/best_of_web/yJFsMZdR</p> <p>Rusia:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/where-did-russia-come-from-alex-gendler</p> <p>Recesiune:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/what-happened-when-the-united-states-tried-to-ban-alcohol-rod-phillips</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/what-causes-an-economic-recession-richard-coffin</p> <p>https://www.history.com/topics/great-depression/1929-stock-market-crash</p> <p>https://www.history.com/topics/immigration/u-s-immigration-before-1965</p>

¹⁹ **Competențele specifice** marcate cu **aldine** reprezintă *curriculum diferențiat* și sunt obligatorii numai pentru specializările din cadrul liceului teoretic – profil uman.

		5.3 5.4 5.5	
3.	RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ <ul style="list-style-type: none"> Religia în lumea contemporană 	1.1 2.1 2.3 2.6 2.7 2.8 2.5 3.1 3.2	Religie: https://ed.ted.com/lessons/a-brief-history-of-religion-in-art-ted-ed https://ed.ted.com/best_of_web/3qvVJK2u https://ed.ted.com/lessons/it-s-a-church-it-s-a-mosque-it-s-hagia-sophia-kelly-wall (82) 5 minute de istorie - Preoți în Primul Război Mondial - YouTube
4.	STATUL ȘI POLITICA <ul style="list-style-type: none"> Organizarea statelor moderne („Revoluția glorioasă), Constituirea SUA, Revoluția franceză, Franța napoleoniană. State naționale și multinaționale în a doua jumătate a secolului XIX (România, Germania, Austro-Ungaria) Regimuri politice în perioada interbelică Regimuri politice postbelice (democratice și totalitare) 	1.1 1.2 1.3 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.6 2.8 5.1 5.2 5.3 5.4	Revoluția americană: https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/american-revolution-1763-1783/ https://ed.ted.com/best_of_web/mz20AmLy https://ed.ted.com/lessons/the-story-behind-the-boston-tea-party-ben-labaree https://ed.ted.com/lessons/what-you-might-not-know-about-the-declaration-of-independence-kenneth-c-davi https://ed.ted.com/lessons/who-made-the-american-constitution-judy-walton https://ed.ted.com/lessons/inventing-the-american-presidency-kenneth-c-davis Revoluția Franceză: https://ed.ted.com/lessons/what-caused-the-french-revolution-tom-mullaney https://ed.ted.com/best_of_web/ibHbat6F Napoleon: https://ed.ted.com/lessons/history-vs-napoleon-bonaparte-alex-gendler Dreptul de vot: https://ed.ted.com/lessons/the-fight-for-the-right-to-vote-in-the-united-states-nicki-beaman-griffin https://ed.ted.com/lessons/the-historic-women-s-suffrage-march-on-washington-michelle-mehrtens

			<p>(82) 5 minute de istorie - Reforma electorală 1913-1918 - YouTube</p> <p>Regimuri totalitare:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/why-fascism-is-so-tempting-and-how-your-data-could-power-it-yuval-noah-harari</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/why-is-this-painting-so-shocking-iseult-gillespie</p> <p>(82) 5 minute de istorie - Formarea Partidului Comunist Român - YouTube</p> <p>Regimul nazist:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/how-did-hitler-rise-to-power-alex-gendler-and-anthony-hazard</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/the-art-forgery-who-tricked-the-nazis-noah-charney</p> <p>India (1947):</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/why-was-india-split-into-two-countries-haimanti-roy</p>
5.	<p>RELAȚIILE INTERNAȚIONALE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Țările Române și „Problema orientală”; Relațiile internaționale în secolul al XIX-lea; Marile conflicte ale secolului XX (WW1 și WW2, Tratatul de pace, relațiile internaționale interbelice, Holocaustul, România și WW1 și WW2) • Relațiile internaționale postbelice (organizații internaționale, Războiul Rece, prăbușirea comunismului în Europa) • România și integrarea Euroatlantică 	<p>1.1</p> <p>1.2</p> <p>2.1</p> <p>2.4</p> <p>2.5</p> <p>2.6</p> <p>2.7</p> <p>2.8</p> <p>5.1</p> <p>5.2</p> <p>5.3</p> <p>5.4</p>	<p>Primul Război Mondial:</p> <p>https://ed.ted.com/best_of_web/qsJaSVI2</p> <p>https://www.firstworldwar.com/</p> <p>(82) 5 minute de istorie - Cum a intrat România în război în anul 1916 - YouTube</p> <p>Rusia: https://ed.ted.com/lessons/the-mysterious-life-and-death-of-rasputin-eden-girma</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/history-vs-vladimir-lenin-alex-gendler</p> <p>Al Doilea Război Mondial:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/the-secret-student-resistance-to-hitler-iseult-gillespie</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/the-akune-brothers-siblings-on-opposite-sides-of-war-wendell-oshiro</p> <p>https://www.historyextra.com/period/second-world-war/timeline-important-dates-ww2-exact/</p> <p>Holocaust:</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/the-movement-that-inspired-the-holocaust-alexandra-minna-stern-and-natalie-lira</p> <p>https://ed.ted.com/lessons/how-one-person-saved-over-2-000-</p>

[children-from-the-nazis-iseult-gillespie](#)

Războiul Rece:

<https://ed.ted.com/lessons/the-history-of-the-cuban-missile-crisis-matthew-a-jordan>

<https://ed.ted.com/lessons/history-vs-che-guevara-alex-gendler>

Războiul cibernetic:

<https://ed.ted.com/lessons/defining-cyberwarfare-in-hopes-of-preventing-it-daniel-garrie>

SECȚIUNEA A V-A

REFERINȚE WEB/BIBLIOGRAFIE

- *** Programa școlară pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului - Istorie, aprobată prin OMECT nr. 4598/31.08.2004;
- *** Ordinul Ministerului Educației nr. 3239 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*;
- *** *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*, Ministerul Educației și Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, Rozalia Doicescu (coord.), 2021;
- *** *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți*, 2018;
- *** *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, Eugen Palade coordonator, București, 2020;
- *** *Ghid de evaluare–Istorie*, Serviciul Național de Evaluare și Examinare, Rozalia Doicescu (coord.), Editura Prognosis, 2001;
- Adăscăliței, Felicia, Bercea, Marilena; Dumitrescu, Doru *et al*, *Elemente de didactică a istoriei*, Editura Nomina, Pitești, 2010;
- Alpatov, Mihail, *Istoria artei*, vol. al II-lea, Editura Meridiane, București, 1965;
- Arendt, Hannah, *Originile totalitarismului*, Editura Humanitas, București, 2006;
- Bărbulescu, Mihai și colab., *Istoria României*, Editura Corint, București, 2002;
- Berstein, Serge; Milza, Pierre, *Istoria Europei*, vol. III-V, Editura Institutului European, Iași, 1998;
- Besançon, Alain, *Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea „șoah”-ului*, Editura Humanitas, București, 2007;
- Carpentier, Jean; Lebrun, Francois, *Istoria Franței*, Editura Institutul European, Iași, 1999;
- Idem, *Istoria Europei*, Editura Humanitas, București, 2007;
- Căpiță, Laura (coord.), *Istorie - Învățământ liceal. Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2021-2022*;
- Chaillot, Christine (coord.), *Biserica ortodoxă din Europa de Est în secolul XX*, Editura Humanitas, București, 2011;
- Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008;
- Courtois, Stéphane, *Comunism și totalitarism*, Editura Polirom, Iași, 2011;
- Davies, Norman, *O istorie a Europei*, Editura RAO, București, 2015;
- Duby, Georges, *Atlas istoric Duby*, Corint, București, 2015;
- Dumitrescu, Doru; Manea, Mihai; Popescu, Mirela, *Culegere de surse istorice. Lumea contemporană*, Editura Nomina, Pitești, 2014;
- Forrest, Alan, *Napoleon. Viață, moștenire, imagine: o biografie*, Editura Litera, București, 2016;
- Fulbrook, Mary, *O scurtă istorie a Germaniei*, Editura Institutul European, Iași, 2002;
- Gaddis, John Lewis, *Războiul Rece*, Editura Polirom, Iași, 2021;
- Georgescu, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 1992;
- Gruber, G, *Didactica istoriei și formarea de competențe*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2016;
- Guichonnet, Paul, *Istoria Italiei*, Editura Corint, București, 2002.
- Hellems, Alexander; Bunch, Bryan, *Istoria descoperirilor științifice*, Editura Orizonturi, București, 2007;
- Hermet, Guy, *Istoria națiunilor și a naționalismului în Europa*, Editura Institutul European, Iași, 2005;
- Hitchins, Keith, *România (1774-1866)*, Editura Humanitas, București, 2018;
- Idem, *România (1866-1947)*, Editura Humanitas, București, 2017;
- Hobsbawm, Eric, *Era Revoluției (1789-1848); Era capitalismului (1848-1875); Era Imperiului (1875-1914); Era extremelor. O istorie a secolului XX (1914-1991)*, Editura Cartier Chișinău, 2022;
- Kissinger, Henry, *Diplomația*, Editura BIC ALL, București, 2002;

Larousse, *Enciclopedia popoarelor (Africa, America, Asia și Oceania)*, Tamisier, Jean-Christophe (coord.), Editura Univers Enciclopedic, București, 2006;

De Launay, Jacques, *Mari decizii ale celui de-Al Doilea Război Mondial*, vol. I-II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988;

Oncescu, Iulian, *Texte și documente privind istoria modernă a românilor*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2011;

Oprea, C., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006;

MacMillan, Margaret, *Războiul care a pus capăt păcii. Drumul spre 1914*, Editura Trei, București, 1915;

Madaule, Jacques, *Istoria Franței*, vol. I-III, Editura Politică, București, 1973;

Manea, Mihai, Palade, Eugen; Sasu, Nicoleta, *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică: demersuri didactice inovative*, Educația 2000+ , București, 2006;

Murgescu, Bogdan (coord.), *Istoria României în texte*, Editura Corint, București, 2001;

Perovici, Minodora, *Istoria universală în texte*, Editura Corint, București, 2003;

Pop, Ioan-Aurel, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*, Editura Litera, București, 2018;

Remond, Rene, *Istoria Statelor Unite ale Americii*, Editura Corint, București. 1966;

Roberts, J.M.; Westad, Odd, Arne, *Istoria lumii din preistorie până în prezent*, Editura Polirom, Iași, 2018;

Schmitt, Oliver Jens, *România în 100 de ani. Bilanțul unui veac de istorie*, Editura Humanitas, București, 2018;

Schulze, Hagen, *Stat și națiune în istoria europeană*, Editura Polirom, Iași, 2003;

Simms, Brendan, *Europa. Lupta pentru supremație de la 1453 până în prezent*, Editura Polirom, Iași, 2015;

Snyder, Timoty, *Pământul negru. Holocaustul ca istorie și avertisment*, Editura Humanitas, București, 2018;

Stanciu, Cezar, *Documente fundamentale ale regimului comunist din România (1948-1989)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012;

Stradling, R., *Multiperspectivitatea în predarea istoriei. Un ghid pentru profesori*, Editura Universitară, București, 2014;

Taylor, AJP, *Originile celui de-Al Doilea Război Mondial*, Editura Polirom, Iași, 2022;

Torrey, Glenn E., *România în Primul Război Mondial*, Editura Meteor Publishing, București, 2014;

Thom, Françoise, *Sfârșiturile comunismului*, Editura Polirom, Iași, 1996;

Vernette, Jean, *Secolul XXI va fi mistic sau nu va fi deloc*, Editura Corint, București, 2003;

Vuillard, Eric, *Ordinea de zi*, Editura Litera, București, 2018.

WEBOGRAFIE

http://educatiaccontinua.edu.ro/upload/1599245630_Istorie_Liceu_Capita%20-%20EDP_fb%20Capita.pdf

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))

<https://www.educared.ro/resurse-cred/>

<https://www.churchofjesuschrist.org/study/iahona/2018/04/understanding-islam?lang=ron>

<https://www.gotquestions.org/Romana/Islam.html>

https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

http://www.ecoleinclusivееurope.eu/pdf-roumanie-bp/2_e_98_ro_metoda-proiectului--metoda-activa-de-invatare.pdf

Nr. crt.	Domeniul de conținut	Bibliografie
1.	POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE <ul style="list-style-type: none"> ● Lumea la cumpăna secolelor XIX-XX. ● Diversitatea europeană, civilizațiile asiatice și africane și modernitatea, SUA 	Roberts, J.M.; Westad, Odd, Arne, <i>Istoria lumii din preistorie până în prezent</i> , Editura Polirom, Iași, 2018; Larousse , <i>Enciclopedia popoarelor (Africa, America, Asia și Oceania)</i> , Tamisier, Jean-Christophe (coord.), Editura Univers Enciclopedic, București, 2006.

2.	OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR <ul style="list-style-type: none"> ● Epoca luminilor. Revoluția industrială. Anul 1848 în Europa. ● Lumea în perioada interbelică. Lumea postbelică. Societatea la începutul mileniului III. 	<p>Hobsbawm, Eric, <i>Era Revoluției (1789-1848); Era capitalismului (1848-1875); Era Imperiului (1875-1914); Era extremelor. O istorie a secolului XX (1914-1991)</i>, Editura Cartier Chișinău, 2022;</p> <p>Simms, Brendan, <i>Europa. Lupta pentru supremație de la 1453 până în prezent</i>, Editura Polirom, Iași, 2015.</p>
3.	RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ <ul style="list-style-type: none"> ● Religia în lumea contemporană 	<p>Chaillot, Christine (coord.), <i>Biserica ortodoxă din Europa de Est în secolul XX</i>, Editura Humanitas, București, 2011;</p> <p>Vernette, Jean, <i>Secolul XXI va fi mistic sau nu va fi deloc</i>, Editura Corint, București, 2003.</p>
4.	STATUL ȘI POLITICA <ul style="list-style-type: none"> ● Organizarea statelor moderne („Revoluția glorioasă), Constituirea SUA, Revoluția franceză, Franța napoleoniană ● State naționale și multinaționale în a doua jumătate a secolului XIX (România, Germania, Austro-Ungaria) ● Regimuri politice în perioada interbelică ● Regimuri politice postbelice (democratice și totalitare) 	<p>Arendt, Hannah, <i>Originile totalitarismului</i>, Editura Humanitas, București, 2006;</p> <p>Carpentier, Jean; Lebrun, Francois, <i>Istoria Franței</i>, Editura Institutul European, Iași, 1999;</p> <p>Forrest, Alan, <i>Napoleon. Viață, moștenire, imagine: o biografie</i>, Editura Litera, București, 2016;</p> <p>Hobsbawm, Eric, <i>Era Revoluției (1789-1848); Era capitalismului (1848-1875); Era Imperiului (1875-1914); Era extremelor. O istorie a secolului XX (1914-1991)</i>, Editura Cartier Chișinău, 2022;</p> <p>Schulze, Hagen, <i>Stat și națiune în istoria europeană</i>, Ed. Polirom, Iași, 2003.</p> <p>Besançon, Alain, <i>Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea „șoah”-ului</i>, Ed. Humanitas, Buc., 2007.</p> <p>Thom, Françoise, <i>Sfârșiturile comunismului</i>, Ed. Polirom, Iași, 1996.</p> <p>Courtois, Stéphane, <i>Comunism și totalitarism</i>, Editura Polirom, Iași, 2011.</p>
5.	RELAȚIILE INTERNAȚIONALE <ul style="list-style-type: none"> ● Țările Române și „Problema orientală”; Relațiile internaționale în secolul al XIX-lea; Marile conflicte ale secolului XX (WW1 și WW2, Tratatul de pace, relațiile internaționale interbelice, Holocaustul, România și WW1 și WW2) ● Relațiile internaționale postbelice (organizații internaționale, Războiul Rece, prăbușirea comunismului în Europa) ● România și integrarea euroatlantică 	<p>Constantiniu, Florin, <i>O istorie sinceră a poporului român</i>, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008;</p> <p>Gaddis, John Lewis, <i>Războiul Rece</i>, Editura Polirom, Iași, 2021;</p> <p>Hitchins, Keith, <i>Românii (1774-1866)</i>, Editura Humanitas, București, 2018;</p> <p>Idem, <i>România (1866-1947)</i>, Editura Humanitas, București, 2017;</p> <p>Kissinger, Henry, <i>Diplomația</i>, Editura BIC ALL, București, 2002;</p> <p>Snyder, Timoty, <i>Pământul negru. Holocaustul ca istorie și avertisment</i>, Editura Humanitas, București, 2018;</p> <p>Taylor, AJP, <i>Originile celui de-Al Doilea Război Mondial</i>, Editura Polirom, Iași, 2022;</p> <p>de Launay, Jacques, <i>Mari decizii ale celui de-al doilea război mondial</i>, vol. I-II, Ed. Științifică și enciclopedică, Buc. 1988;</p> <p>Torrey, Glenn E., <i>România în Primul Război Mondial</i>, Editura Meteor Publishing, București, 2014.</p>

SECȚIUNEA A VI-A

COORDONATOR:

Doru Dumitrescu, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație

AUTORI:

Felicia Elena Boșcodeală, Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău
Anișoara Budici, Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
Daniela Ana Cojocaru, Colegiul Național „Costache Negri”, Galați
Elena Cornoiu, Colegiul Național „Spiru Haret”, Târgu-Jiu
Aurelia Mariana Dan, Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița
Rozalia Doicescu, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Valentin Gheorghe, Liceul Teoretic „Carol I”, Fetești
Gabriel Cornel Grozav, Liceul Teoretic „Gheorghe Marinescu”, Târgu-Mureș
Adrian Ilie, Colegiul Național Militar „Al. I. Cuza”, Constanța
Paula Carmen Iordan, LPS „N. Rotaru”, Constanța
Mihai Manea, Colegiul Național „Spiru Haret”, București
Elena Cristina Marian, Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Oradea
Aspazia Zina Marincu, Liceul Teologic Penticostal „Logos”, Timișoara
Valentin Maxim Oroș, Colegiul Național „George Coșbuc”, Cluj-Napoca
Greta Monica Miron, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Corina Roberta Pavel, Colegiul Național „Nicolae Bălcescu”, Brăila
Mirela Popescu, Colegiul Național „Spiru Haret”, București
Ana Preda Tudor, Colegiul Național „B.P. Hașdeu”, Buzău
Adriana Radu, Colegiul Național, Iași
Bogdan Florin Romandaș, Colegiul Național „Dimitrie Cantemir”, Onești
Elvira Rotundu, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași
Daniela Mihaela Samoilă, Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
Mariana Sima, Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești
Aurel Constantin Soare, Colegiul Național Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza
Adrian Timofti, Liceul Teoretic „Varlaam Mitropolitul”, Iași